

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Hana Matušů

Ochrana osobnosti versus svoboda projevu na internetu

Diplomová práce

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Ochrana osobnosti versus svoboda projevu na internetu* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 29. března 2016

.....

Hana Matušů

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Doc. JUDr. Michalu Bartoňovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování této práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod	7
1 Vliv médií na společnost	9
2 Internet	10
2.1 Obecný úvod	10
2.2 Povaha internetu	10
2.3 World Wide Web	11
2.4 Sociální sítě	11
3 Tradiční média a média v prostředí internetu	13
3.1 Periodický tisk	13
3.1.1 Právní úprava periodického tisku	13
3.1.2 Online magazíny, e-ziny	14
3.1.3 Blogy	15
3.2 Rozhlasové a televizní vysílání	16
3.2.1 Právní úprava rozhlasového a televizního vysílání	16
3.2.2 Vysílání prostřednictvím internetu	17
3.2.3 Audiovizuální mediální služby na vyžádání	18
4 Svoboda projevu	20
4.1 Právní úprava svobody projevu v České republice	20
4.2 Vymezení pojmu projev	20
4.3 Omezení svobody projevu	21
4.3.1 Důvody omezení svobody projevu	21
4.3.2 Cenzura	22
4.4 Svoboda projevu a sdělovací prostředky	24
4.5 Nebezpečí internetu jako nového prostoru pro realizaci svobody projevu	25
5 Ochrana osobnosti	27
5.1 Právní úprava ochrany osobnosti v České republice	27
5.2 Ochrana osobnosti v soukromém právu	27
5.2.1 Právní úprava dle občanského zákoníku	27
5.2.2 Náhrada nemajetkové újmy podle občanského zákoníku	29
5.3 Ochrana osobnosti v trestním a správním právu	30
5.4 Ochrana osobnosti a internet	33
5.4.1 Problematika zveřejňování informací na internetu	33
5.4.2 Právo na informační sebeurčení	34
5.4.3 Právo být zapomenut	36
6 Ochrana osobnosti versus svoboda projevu	39
6.1 Možnosti omezení svobody projevu	39
6.2 Kritéria vzájemného vyvažování ochrany osobnosti a svobody projevu	40
6.2.1 Objekt difamujícího sdělení	40
6.2.2 Obsah a forma projevu	42
6.3 Specifika poměrování ochrany osobnosti a svobody projevu v prostředí internetu	44
6.3.1 Problematika on-line magazínů a tiskový zákon	44
6.3.2 Problematika volně šířených informací na sociálních sítích	45
Závěr	47
Seznam použité literatury	49
Abstrakt	55

Seznam použitých zkratk

AVMS	Zákon č.132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
Evropská úmluva	Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8
Listina EU	Rozhodnutí Rady 2012/C326/02 ze dne 26. 10. 2012, kterým se přijímá Listina základních práv Evropské unie, Úř. věšt. C 326, 26. 10. 2012, s. 391-407
LZPS	Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR
ObčZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Přestupkový zákon	Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
Směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ze dne 24. 10. 1995
Tiskový zákon	Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku, ve znění pozdějších předpisů
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
Rada	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

ZRT

zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Ochrana osobnosti a právo na svobodu projevu patří k základním právům demokratické společnosti, neboť je v jejím zájmu, aby byla tato práva náležitě chráněna. Protože však cílí na související oblasti, často se dostávají do střetu a je potřeba mezi nimi hledat rovnováhu.

S masivním rozšířením internetu se tento problém dostal i do roviny virtuální, což s sebou přináší spoustu nových otázek, na které musí zákonodárce reagovat. Uživatelé internetu s falešným pocitem bezpečí o sobě zveřejňují často citlivé údaje a neuvědomují si nástrahy, které internet přináší. Za rozhodnutí poskytnout o sobě určité údaje jsou odpovědní jen oni sami. Často však sdílí osobní informace i o jiných osobách, ale už si plně neuvědomují důsledky svého počínání. Dalším novým prvkem jsou webové stránky, jež částečně suplují roli sdělovacích prostředků ve společnosti, a diskuze, které jsou buď součástí těchto stránek, nebo existují ve formě samostatných diskusních portálů. V tomto prostředí se výše zmíněná základní práva střetávají velmi často, což je způsobeno určitou anonymitou tvůrce textu na informačním portálu i autorů samotných komentářů.

Cílem mé práce je zjistit, jak se právní úprava kolize těchto dvou základních práv v České republice liší v prostředí internetu na rozdíl od běžného života a v čem jsou její specifika.

Diplomová práce je strukturovaná do 6 kapitol. První kapitola se věnuje roli médií ve společnosti, protože právě díky nim se nejčastěji svoboda slova dostává do konfliktu s osobnostními právy. Jelikož v některých situacích převažuje veřejný zájem být o situaci informován, je potřeba tato práva pečlivě vyvažovat. Druhá kapitola se zabývá internetem, jeho specifiky a službami, které nabízí. Třetí kapitola rozebírá tradiční média v prostředí internetu, neboť právě činnost sdělovacích prostředků je nejvíce spjata s těmito základními právy. Jednotlivé podkapitoly se vždy věnují nejdříve právní úpravě určité oblasti médií v reálném životě a poté v oblasti internetu. Čtvrtá kapitola se zabývá problematikou svobody projevu, vysvětluje hlavní pojmy, vymezuje možnosti omezení tohoto práva, věnuje se oblasti svobody projevu ve sdělovacích prostředcích a upozorňuje na nebezpečné jevy v souvislosti s tímto právem na internetu. Pátá kapitola je věnována ochraně osobnosti v běžném i virtuálním životě z pohledu soukromého a veřejného práva. Dále je zde rozvedena ochrana osobnostních práv v kontextu se zvláštnostmi, které webové prostředí nabízí, jako je právo na informační sebeurčení či právo být zapomenut. Šestá kapitola rozebírá problematiku konfliktu práva na ochranu osobnosti a práva na svobodu projevu a v této souvislosti poukazuje na specifika, jež tato oblast na internetu s sebou přináší.

Konflikt ochrany osobnosti a svobody projevu v internetovém prostředí nebyl dosud komplexně zpracován. Při psaní práce jsem vycházela z publikací, které se tomuto tématu věnují

v obecné rovině, jako publikace M. Bartoně, J. Herczega nebo P. Jägera a P. Molka, u částí zabývajících se otázkou tradičních médií a médií na internetu jsem čerpala z publikací O. Pouperové a O. Moravce. To vše jsem zasazovala do kontextu prostředí internetu díky publikacím R. Polčáka a V. Smejkal, odborným článkům i elektronickým zdrojům věnujícím se této problematice a judikatuře soudů, které řešily dílčí otázky souvisící s tématem práce. Dále jsem se snažila upozornit na určité problémy, které s sebou informační společnost přináší a poukázat na možné nedostatky ve stávající právní úpravě, jež často nereflektuje specifika internetu.

1 Vliv médií na společnost

Média hrají v naší společnosti důležitou roli. Již dávno není jejich úloha pouze informativní, ale mají obrovský vliv na utváření hodnot veřejnosti a určování mezí. Mimo těchto funkcí jsou dále hybatelem v oblasti objevů a inovací, nositelem zábavy či klíčem k prosazení známých osobností a v neposlední řadě ovlivňují veřejné mínění u politiky.¹ K tomuto K. Hvizďala výstižně uvádí: „Dříve hrála média v procesu vytváření si nezávislého mínění neutrální a periferní roli... Časy se ale změnily. Média svou estetikou, způsobem prezentace a performace přijala roli, v níž začala silně ovlivňovat společenské procesy jak na individuální, tak na mikroúrovni a diktují nazírání na svět.“² Někteří autoři³ dokonce považují média za tzv. čtvrtou moc ve státě, vedle moci exekutivní, legislativní a soudní, případně ji označují pojmem mediokracie⁴, tedy jako moc veřejného mínění, ne však ve smyslu přenosu některých pravomocí státních orgánů na redaktory, ale pouze jako využití svého faktického vlivu na společnost. Média tedy přestala hrát pasivní roli ve společnosti, ale začala se aktivně podílet na tvorbě názoru populace.⁵ Jako demonstrativní příklad lze uvést německé parlamentní volby v roce 2002, kdy během čtyř měsíců média ovlivnila názor většiny obyvatelstva a zvrátila volby ve prospěch nefavorizované strany.⁶

Za média lze považovat hromadné komunikační a informační prostředky, jako periodický tisk, rozhlas a televizní vysílání.⁷ Novodobým fenoménem je bezesporu internet, který díky své povaze pojímá tradiční média z jiné perspektivy. V následujících kapitolách se blíže seznámíme s jednotlivými druhy médií, ať už v klasickém pojetí, nebo v prostředí internetu, srovnáme jejich právní úpravy v českém právním řádu a porovnáme aplikovatelnost principů ochrany osobnosti a svobody projevu v oblasti internetu.

¹ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999, s. 21.

² HVÍŽĎALA, Karel. *Nezodpovědnost médií v čase mediokracie* [online]. nazory.aktualne.cz, 11. 9. 2006 [cit. 25. 10. 2015]. Dostupné na <<http://nazory.aktualne.cz/komentare/nezodpovednost-medii-v-case-mediokracie/r~i:article:234471/>>.

³ např. P. Steward ve svém článku *Or of the Press (1999)*, v českém právním prostředí pak J. Drgonec v publikaci *Základy masmediálního práva (2008)*.

⁴ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 17.

⁵ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 16-20.

⁶ HVÍŽĎALA, Karel. *Jak myslet média: eseje, přednášky, články a rozhovory 2004-2005*. 1. vyd. Praha: Máj, 2005, s. 181.

⁷ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 18-19.

2 Internet

2.1 Obecný úvod

Doba, kdy internet sloužil z velké části jako shromaždiště informací, je díky stále zvyšujícímu se počtu uživatelů a fenoménu sociálních sítí již minulostí. Potenciál internetu je využíván nejen ke komerčním účelům, ale stále častěji slouží jako osobní prostor pro sdělování svých názorů a následného sdílení s velkou masou dalších uživatelů. Informace, která se v prostředí internetu jednou objeví, může v krátkém časovém intervalu doslova obletět svět a napáchat nemalé škody. Proto i takto specifické prostředí, jako je internet, potřebuje právní regulaci a nastavení mantinelů pro uživatele.

Významnou oblastí využívání internetu jsou beze sporu média, ve smyslu sdělovacího prostředku. Na rozdíl od klasických tištěných periodik mají tu výhodu, že nejsou omezena nákladem, který jde do tisku, čímž může být okruh čtenářů několikanásobně vyšší, ale také takovou, že internetová média mohou pracovat s časem a poskytované informace v průběhu měnit, což u tištěných periodik nelze. I vysílání prostřednictvím internetu je limitováno méně, než vysílání klasické, především co se technických požadavků týče.

Masové rozšíření užívání internetu ve společnosti a jeho využití v mediální oblasti přináší prostor k zamyšlení se nad pojetím konceptů svobody tisku a svobody projevu tak, jak je známe v běžném životě.⁸ V následujících kapitolách proto budeme zkoumat, zda lze použít obecné principy regulace médií v prostředí internetu.

2.2 Povaha internetu

Abychom mohli prověřit funkčnost principů regulace médií, musíme se nejdříve pokusit definovat prostředí internetu. Již V. Smejkal v úvodu své publikace naznačuje, že vymezení internetu, prostoru s dynamickým rozvojem a celosvětovým charakterem, není jednoduchým úkolem a nevystačíme si s jedinou přesnou definicí.⁹

Lze říci, že internet je informační a komunikační systém, složený z různých subjektů a objektů právních vztahů. Pod subjekty práva lze subsumovat fyzické i právnické osoby a orgány veřejné moci jako uživatele internetu, vlastníky serverů, poskytovatele služeb apod. Mezi objekty práva se řadí věci hmotné i nehmotné a výsledky určitého chování.¹⁰ Internet nemá právní

⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s.21.

⁹ SMEJKAL, Vladimír. *Internet a §§§*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s.14.

¹⁰ SMEJKAL, Vladimír. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004, s.586.

subjektivitu, konkrétního majitele ani žádnou centrální organizaci či orgán. Lze jej také chápat jako přenosové médium pro různé typy datových souborů mezi subjekty.¹¹

Odlišnost prostředí internetu od reálného světa se projevuje i tím, že objekty mají nereálný charakter (s výjimkou hardwaru), dochází k mazání časových pásem (díky rychlosti přenosu elektronické informace lze čas považovat za jednotný) a projevuje se i částečnou nefunkčností principu teritoriality, neboť internet nezná hranice a umístění serveru, s nímž koncový uživatel komunikuje, je irelevantní.¹²

2.3 World Wide Web

World Wide Web (nebo také celosvětová síť) je informační služba poskytovaná v rámci internetu, díky níž je možno prohlížet, ukládat a odkazovat na elektronické dokumenty umístěné na nejrůznějších serverech po celém světě. Webová stránka internetu pak není ničím jiným, než elektronickým dokumentem. Tím se internet stává nevyčerpatelným zdrojem informací.¹³

Díky této službě je internet velmi proměnlivým médiem, které se může tvářit jako dopis (díky službě e-mail), telefon (např. videohovory), deníček (např. formou blogu), ale také jako noviny, televize nebo rádio, tedy jako elektronická podoba sdělovacího prostředku.¹⁴

2.4 Sociální síť

Jedním z největších fenoménů poslední doby, díky masivnímu rozšíření uživatelské základny internetu, se bezesporu staly sociální sítě. Protože s tímto pojmem budeme dále pracovat a řada judikatury se dotýká prostředí sociálních sítí, je vhodné tento pojem přiblížit.

To, že se internet stal bez větších obtíží přístupný skoro každému, začalo silně proměňovat požadavky na funkci webu, který byl z největší míry využíván pro vyhledávání a výměnu informací. Uživatelé měli čím dál větší potřebu být virtuálně propojeni se svým okolím, sdílet s přáteli své zážitky a udržovat tak s nimi kontakt. To lze považovat za první impuls k vytváření nástrojů na internetu, které by sloužily ke komunikaci a utváření vztahů mezi uživateli.¹⁵

V průběhu posledních 15 let tak vzniklo hned několik druhů sociálních sítí, jako např. Friends Reunited nebo Myspace, v českém prostředí pak portál Lide.cz nebo Spolužáci.cz. Největším rozmachem však bylo v roce 2004 založení sociální sítě Facebook, která měla a dosud má nevídaný úspěch mezi uživateli napříč všemi věkovými kategoriemi. V roce 2006 se objevil

¹¹ SVOBODA, Pavel. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 57 - 58.

¹² SMEJKAL, Vladimír. *Internet a IČS*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s.21.

¹³ SMEJKAL, Vladimír. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 585.

¹⁴ SMEJKAL, Vladimír. *Internet a IČS*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s. 289.

¹⁵ CHARTFIELD, Tom. *Digitální svět. 50 myšlenek, které musíte znát*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2013, s. 104.

Twitter, který funguje na principu sdílení krátkých zpráv mezi uživateli.¹⁶ Existují však i další druhy sociálních sítí, které jsou zaměřeny jen na určité oblasti, jako LinkedIn, který je orientován na profesní růst, Instagram, na němž uživatelé sdílejí fotografie, či Google +, který je určitou obdobou Facebooku.

Sociální síť je druh služby, která umožňuje registrovaným uživatelům mezi sebou sdílet informace, dokumenty, fotografie či soukromé zprávy. Funguje na principu komunit, kdy daný příspěvek uživatel sdílí pouze s jemu známým okruhem uživatelů.¹⁷ Uživatelé taktéž mohou na sebe vzájemně reagovat komentováním jednotlivých příspěvků, vyjadřováním oblíbenosti (např. tlačítko „like“ u Facebooku či „favourite“ na Twitteru), nebo sdílením samotného příspěvku s ostatními uživateli své komunity.

Protože sociální sítě jsou dnes velmi rozšířenou službou, většina z nich umožňuje díky sdílení vtáhnout na sociální síť i informace mimo ni a ostatní uživatelé mají možnost se k dané skutečnosti vyjádřit. Z tohoto potenciálu dnes těží nejen jednotlivci, ale taktéž obchodní společnosti, mediálně známé osobnosti či veřejné sdělovací prostředky, které tak komunikují s veřejností. Protože zájem těchto uživatelů překračuje původní záměr sociálních sítí, tedy sdílet informace pouze s určitým okruhem osob, většinou své příspěvky vyvěšují veřejně, a jsou tedy přístupné i pro neregistrované uživatele sociální sítě. Tím se otevírá problematika ochrany soukromí, překročení práva na svobodu projevu či využívání takto dostupných informací veřejnými orgány i soukromými osobami.

¹⁶ CHARTFIELD, Tom. *Digitální svět. 50 myšlenek, které musíte znát*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2013, s. 104 -105.

¹⁷ ČERNÁ, Monika; ČERNÝ, Michal. *Úvod do problematiky sociálních sítí* [online]. 29. 2. 2012, [cit. 9. 3. 2016]. Dostupné na <<http://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/15075/UVOD-DO-PROBLEMATIKY-SOCIALNICH-SITI.html/>>.

3 Tradiční média a média v prostředí internetu

Sílicí vliv a rozmach internetu ve společnosti má za následek vznik nové generace médií, jež doplňují média v tradičním pojetí. Díky možnostem, které internet nabízí, jej může využívat jako hromadný sdělovací prostředek téměř kdokoliv.¹⁸ Je samozřejmé, že se tato změna musela projevit i v právní úpravě jednotlivých médií.

V následujících podkapitolách se budeme věnovat právní úpravě tradičních médií a médií v prostředí internetu. Toto srovnání nám bude sloužit jako základ pro navazující téma, a to svobodu projevu a ochranu osobnosti, kde budeme zkoumat, zda lze tyto principy aplikovat bez rozdílu na média tradiční i internetová, nebo bude potřeba odlišný přístup v prostředí internetu.

3.1 Periodický tisk

3.1.1 Právní úprava periodického tisku

Moderní dějiny tiskového práva, jako nejstarší oblasti mediálního práva, se začínají psát v roce 1863, kdy byl přijat říšský zákon č. 6/1863 ř. z., o tisku, který byl mnohokrát novelizován, ale přesto platil až do roku 1950. Od té doby prošla úprava tiskového práva mnohými změnami, aby reagovala na požadavky doby i společnosti.¹⁹

Stěžejní právní úpravou je zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tiskový zákon“), který se vztahuje na periodický tisk, jenž je vydáván nebo šířen na území České republiky. Ten definuje pojem periodický tisk jako: „*noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce*“²⁰, přičemž novinami se rozumí deníky a zpravodajské periodické tiskoviny a pod pojem časopisy spadají ostatní periodické tiskoviny.²¹ Dalším důležitým požadavkem je to, že tiskovina musí být zpřístupněna předem neurčenému okruhu osob, přesahující rodinu a přátele vydavatele.²²

Osoba, která objektivně odpovídá za obsah uveřejněný v periodickém tisku, je vydavatel, kdy se může jednat jak o osobu fyzickou, tak právnickou. Evidenci těchto osob vede Ministerstvo kultury, jemuž musí osoba, jež chce vydávat periodický tisk, zaslat nejméně 30 dnů před zahájením písemné oznámení s identifikačními údaji podle požadavků tiskového zákona.²³

¹⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 20-21.

¹⁹ KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 86-87.

²⁰ Zákon č. 46/2000Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²¹ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) a předpisy související: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 17-18.

²² KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 87.

²³ Zákon č. 46/2000Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vydavatel nese odpovědnost soukromoprávní (např. při zásahu do osobnostních práv) i veřejnoprávní (např. trestný čin pomluvy)²⁴, a to za vše, co je v tiskovině obsaženo, včetně příloh. Výjimkou je reklama a inzerce, pokud není inzerována samotným vydavatelem, ale třetí osobou. Nelze totiž po vydavateli spravedlivě požadovat, aby ověřoval veškeré údaje v nich obsažené. Není však dotčena odpovědnost podle zákona o regulaci reklamy, ani odpovědnost za nekalosoutěžní jednání.²⁵

3.1.2 Online magazíny, e-ziny

Již v podkapitole 2.3 bylo řečeno, že jednou z mnoha možností, jak lze internet vnímat, je podoba elektronických novin a časopisů, které můžeme rozdělit do několika skupin.

První skupinu tvoří takové elektronické noviny, jež jsou obdobou oficiální tištěné verze, to znamená, že obsah je naprosto identický, liší se pouze v materiální podobě. Druhou skupinou jsou noviny tvořící doplňkové médium k papírové verzi, například deník MF DNES disponuje elektronickou verzí iDNES.cz, která není zcela totožná s tištěným periodikem, naopak využívá výhody, jež prostředí internetu poskytuje, typicky práce s časem, aktualizace zprostředkovaných informací nebo neomezená archivace článků. Poslední skupinou jsou čistě elektronické noviny, které nemají žádnou tištěnou podobu, a najdeme je pouze ve formě webových stránek.²⁶

Hned na úvod je třeba říci, že na problematiku spadání online magazínů do působnosti tiskového zákona neexistuje úplně jednotný názor, i když většina autorů je za tiskoviny v tomto smyslu nepovažuje. Například autor V. Smejkal ve svých publikacích²⁷ poukazuje zejména na fakt, že nelze webovou stránku, na které je obsah novin umístěn, považovat za tiskovinu. Tím není splněna ani podmínka registrace u Ministerstva kultury, protože v případě, že nemluvíme o tiskovině, nebývá vůbec po vydavateli požadována. To, že některé další znaky bezesporu naplňují (např. veřejné šíření nebo informování veřejnosti o událostech), je dle něj irelevantní. Na druhou stranu přiznává, že je tato situace způsobena absencí definice pojmu „sdělovací prostředek“ v našem právním řádu a schopností zákonodárce pružně reagovat na požadavky doby.

S tímto názorem souhlasí také O. Moravec, který navíc dále rozvíjí myšlenku, že u internetových novin nelze hovořit ani o vydání, ve smyslu konkrétního čísla periodika, právě proto, že internet je velmi dynamické médium, které se v průběhu času mění a zpráva, která byla

²⁴ KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 108-109.

²⁵ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 27-28.

²⁶ SMEJKAL, Vladimír. *Internet a §§§*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s. 223.

²⁷ SMEJKAL, Vladimír. *Internet a §§§*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s. 222-224., dále SMEJKAL, Vladimír. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 663-664.

publikovaná v určité podobě, může v mžiku vypadat úplně jinak, nebo může být dokonce odstraněna. To u klasického tištěného periodika možné není.²⁸

Naopak s tímto pohledem na věc do jisté míry nesouhlasí O. Pouperová, která se snaží s výše uvedenými námitkami vypořádat. Podle ní to, že jsou online magazíny zachyceny v elektronické podobě, není v rozporu s tím, aby mohly spadat do kategorie „jiné tiskoviny“, protože převedení takových novin do papírové podoby je relativně snadné, a kdyby se tak stalo, nebylo by pochyb, že do působnosti tiskového zákona spadají. Dále pak požadavek zákonodárce na jednotný vzhled a periodicitu je taktéž u online magazínů splnitelný, protože mohou být díky povaze internetu vydávány kdykoliv a většina dodržuje vzhledovou šablonu, která je velice podobná tištěným novinám. Sama autorka však přiznává, že nelze slepě uplatňovat tiskový zákon na veškeré publikování online magazínů, ale je potřeba vzít v potaz specifika, která se v tomto prostředí nacházejí. Jako příklad lze uvést problematiku povinného výtisku (i když Národní knihovna vytvořila svůj projekt archivu webových médií, avšak neexistuje povinnost pro vydavatele se do projektu zapojit), nebo vybírání jurisdikce státu autorem elektronických novin dle potřeby. A to proto, že princip teritoriality právního řádu je v případě internetu silně oslaben, a tak pro vydavatele není problém vybrat si za místo publikování stát, kde je právní regulace této oblasti nejmírnější.²⁹

I když by se mohlo na první pohled zdát, že otázka působnosti tiskového zákona na elektronická média je bezvýznamná, bude hrát velkou roli především v otázce svobody projevu v prostředí internetu, kterou se budeme zabývat v následujících kapitolách.

3.1.3 Blogy

Internet, jako prostor relativně neomezených možností využití, s sebou přinesl další možnost sebevyjádření uživatelů, a to tzv. blogy. Definovat pojem blog není jednoduché, protože existuje nepřehledné množství blogů s různým zaměřením a účelem. Slovo weblog, zkráceně blog, vzniklo spojením slov web a blog, což lze přeložit, jako internetový zápisník.³⁰ Za charakteristické znaky blogu lze považovat to, že jej zpravidla spravuje jeden nebo velmi málo autorů, k založení, na rozdíl od klasické webové stránky, není potřeba ovládat programování, příspěvky jsou řazeny chronologicky od nejnovějšího po nejstarší, existuje část s komentáři, které slouží k diskuzi s autorem, ale i mezi čtenáři navzájem, a především mnohdy neformální styl psaní a různě zaměřený obsah podle preferencí autora.³¹

²⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediaální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 114-115.

²⁹ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 30-44.

³⁰ BYRON, DL; BROBACK, Steve. *Blogy: publikuj a prosperuj: blogování pro váš business*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 1.

³¹ Tamtéž, s. 2-3.

Doba, kdy blogy byly především internetovými deníčky teenagerů je již minulostí. V dnešní době blog zakládají lidé napříč věkovým spektrem a různými povoláními, a to jako svůj koníček, sdílení vlastních názorů nebo i ke komerčním účelům, od čehož se odvíjí i obsah. Nelze opomenout, že stejně jako klasická média, i blogy mají vliv na veřejnou diskuzi ve společnosti, ať už přímo prostřednictvím samotného textu příspěvku a následných komentářů nebo také nepřímou, a to přebíráním témat a názorů jinými sdělovacími prostředky a následné reprodukci.³²

Ani autoři blogů nestojí mimo rámec práva. Pokud ponecháme stranou autorské právo, které není předmětem této práce, autoři jsou odpovědní za obsah blogu a hrozí jim postihy podle veřejného i soukromého práva, například za trestný čin pomluvy nebo uplatnění nároku plynoucího z ochrany osobnostních práv. Často však dochází k nápravě přímo na dotčeném blogu a to v krátkém časovém intervalu, což je efektivnější, než náprava u klasických novin, kde mluvíme o časovém odstupu v řádu i několika týdnů.³³

Existují také názory, že blogy mají nízkou míru důvěryhodnosti (tzv. low-trust-culture) v porovnání s klasickými novinami, které mají naopak míru důvěryhodnosti vysokou (tzv. high-trust-culture). Čtenář blogu by si pak měl informace v něm uveřejněné dále ověřovat. Toto tvrzení však může mít vliv na odpovědnost, protože informace, jež by v klasických médiích měla povahu skutkového tvrzení, se rázem stává pouze hodnotovým soudem (viz. 6. 2. 2).³⁴

3.2 Rozhlasové a televizní vysílání

3.2.1 Právní úprava rozhlasového a televizního vysílání

Další velkou oblast médií tvoří rozhlasové a televizní vysílání. Stěžejním právním předpisem je zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRTV“), který říká, že za rozhlasové a televizní vysílání se považuje: „poskytování pořadů a dalších částí vysílání uspořádaných v rámci programu, včetně služeb přímo souvisejících s programem, provozovatelem vysílání veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací v podobě chráněné nebo nechráněné podmíněným přístupem za účelem simultánního sledování pořadů a dalších částí vysílání“³⁵, což znamená, že divák nebo posluchač nemůže ovlivnit to, kdy začne pořad běžet a v jakém pořadí budou jednotlivé relace vysílány.³⁶

³² BOBEK, Michal. Jiný rok práva:kronika a několik nesourodých úvah. In BOBEK, Michal (ed.) a KOMÁREK, Jan (ed.). *Jiné právo offline: co v učebnicích práva nenajdete*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2008, s. 46.

³³ KOSAŘ, David. Co všechno bloggerům hrozí a jak z toho ven?. In BOBEK, Michal (ed.) a KOMÁREK, Jan (ed.). *Jiné právo offline: co v učebnicích práva nenajdete*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2008, s. 83-87.

³⁴ Tamtéž, s. 87.

³⁵ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 51.

ZRTV ovšem také nabízí negativní vymezení toho, co za televizní vysílání považovat nelze. Jedná se o vysílání, které není provozováno za účelem zisku, nekonkuruje televiznímu vysílání, není určeno k příjmu veřejnosti nebo jej nelze přijímat v žádném členském státě Evropské unie prostřednictvím běžných zařízení dostupných v obchodní síti.³⁷ Tuto definici tudíž nesplňuje ani domácí promítání pro rodinu či přátele, provoz bezpečnostní kamery, ale ani videokonference, byť je uskutečňována pomocí sítě elektronických komunikací, neboť nelze hovořit o seřazených programech určených pro veřejnost.³⁸

Rozdíl oproti vydávání tisku podle tiskového zákona je také v tom, že rozhlasové a televizní vysílání podléhá povolovacímu režimu, nepostačí pouze oznámení příslušnému orgánu. V českém právním řádu rozlišujeme tři druhy provozování vysílání, a to vysílání ze zákona, vysílání na základě licence a vysílání na základě registrace, a podle toho se také liší skupina provozovatelů, na které tento zákon dopadá.³⁹

Vysílání ze zákona je umožněno veřejnoprávním provozovatelům. Těmi jsou Český rozhlas a Česká televize, u nichž není vyžadován další souhlas Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“), což ale neznamená, že nespádají do její kontrolní působnosti. Naopak provozovateli vysílání na základě licence musí být Radou uděleno oprávnění v rámci licenčního řízení, ve kterém zkoumá například organizační a technická připravenost žadatele nebo přínos v rozmanitosti programové skladby či u televizního vysílání procento pořadů vysílaných s titulky pro sluchově handicapované. Na základě registrace je možno provozovat převzaté vysílání (přebírání a šíření programů v nezměněné podobě od jiného provozovatele) šířené prostřednictvím družic a kabelových systémů.⁴⁰

Provozovatelem rozhlasového a televizního vysílání může být fyzická i právnická osoba, která nese tzv. redakční odpovědnost, tedy má účinnou kontrolu nad výběrem a uspořádáním pořadů ve vysílání, tím pádem provozovatel odpovídá za následky způsobené vysíláním jak podle soukromoprávních, tak i podle veřejnoprávních předpisů. Podobně jako u tiskového zákona i zde je odpovědnost omezena v případě reklam a obchodních sdělení, avšak odpovědnost podle zákona o regulaci reklamy zůstává zachována.⁴¹

3.2.2 Vysílání prostřednictvím internetu

Prostředí internetu se v mnoha ohledech liší od běžného života. Oblast rozhlasového a televizního vysílání prostřednictvím internetu není výjimkou. Na rozdíl od právní úpravy

³⁷ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 51.

³⁹ KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 124.

⁴⁰ Tamtéž, s. 124-125.

⁴¹ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 59-61.

tiskového zákona a její následné aplikaci na online magazíny je však v tomto případě situace o něco jednodušší. Zákonodárce připouští, že právní úprava týkající se vysílání sleduje a chrání stejné zájmy, ať už je vysílání provozováno běžným způsobem popsaným v předcházející podkapitole, nebo online díky internetu. I zde však můžeme najít odchylky.⁴²

Největší odchylkou je především to, že rozhlasové vysílání šířené prostřednictvím internetu je vyloučeno z působnosti ZRTV, jednak proto, že tuto úpravu nevyžadovala směrnice Evropské unie o audiovizuálních mediálních službách, na jejímž základě byl do českého právního řádu implementován zákon č.132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (dále jen „AVMS“), který též částečně novelizoval ZRTV⁴³, a také proto, že případný negativní vliv na posluchače by nebyl tak velký, aby naplňoval potřebu naléhavé právní regulace.⁴⁴

Naopak na televizní vysílání šířené skrz internet při splnění zákonných požadavků se působnost vztahuje. Tato skutečnost má za následek, že provozovatel musí požádat Radu o licenci v případě nepřevzatého vysílání, nebo musí mít registraci, pokud se jedná o vysílání převzaté. Právní regulace tak dává rovné podmínky mezi provozovateli televizního vysílání, kteří používají standardní technologie a těmi, kteří poskytují podobné služby na internetu.⁴⁵

3.2.3 Audiovizuální mediální služby na vyžádání

Audiovizuální mediální služby na vyžádání (někdy také tzv. nelineární mediální služby) jsou upraveny v již zmiňovaném zákoně o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, který tuto službu definuje jako „*službu [...] jejímž hlavním cílem je poskytování pořadů veřejnosti za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání, a která umožňuje sledování pořadů v okamžiku zvoleném uživatelem a na jeho individuální žádost na základě katalogu pořadů sestaveného poskytovatelem audiovizuální mediální služby na vyžádání*“⁴⁶, přičemž za pořad lze považovat „*pohyblivou obrazovou sekvenci se zvukem nebo bez zvuku, která představuje jednotlivou položku v katalogu pořadů a jejíž podoba a obsah jsou srovnatelné s podobou a obsahem televizního vysílání, zejména celovečerní film, zážnam sportovní události, situační komedie, dokumentární pořad, pořad pro děti nebo původní televizní hra*“⁴⁷. Tím jsou z působnosti zákona vyloučeny běžné webové stránky, blogy i zpravodajské portály, protože ve většině případů poskytují pouze text a fotografie a nesplňují tak požadavek pohyblivé obrazové sekvence.⁴⁸

⁴² POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 77.

⁴³ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 117.

⁴⁴ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 78.

⁴⁵ Tamtéž, s. 75-77.

⁴⁶ Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 119.

Zákon též obsahuje negativní vymezení toho, co za audiovizuální službu na vyžádání nepovažuje. Jde o službu, která nemá povahu především hospodářské činnosti nebo nesoutěží s televizním vysíláním, není určena k příjmu veřejnosti, nemá za hlavní účel poskytování pořadů, nebo ji nelze přijímat v žádném členském státě Evropské unie prostřednictvím technických zařízení dostupných v běžných obchodních sítích.⁴⁹

I zde, stejně jako u klasického vysílání, je dána redakční odpovědnost poskytovatele služby za výběr pořadů a jejich uspořádání v katalogu, protože právě tato osoba má rozhodující vliv na obsah audiovizuální služby.⁵⁰

Největším rozdílem u audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání oproti klasickému vysílání je to, že uživatel si sám zvolí pořad z katalogu, jenž zhlédne, a taktéž si určí čas, kdy tak učiní. Není tedy závislý na pevně dané programové skladbě a čase vysílání, které předem určil provozovatel. Nabídka pořadů však nesmí být náhodným výběrem příspěvků bez cíleného redakčního zásahu poskytovatele. Služby, kdy poskytovatel nabídne potřebné zázemí pro umístění pořadů přímo uživateli, avšak sám žádný obsah neposkytuje (typicky Youtube), nespádají do působnosti AVMS.⁵¹ Individuální žádostí se pak rozumí kliknutí na ikonu či příslušný odkaz nebo vepsání adresy webové stránky do příkazového řádku.⁵²

Poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání postačí k provozování živnostenské oprávnění a ohlášení této skutečnosti Radě.⁵³

Ze stejných důvodů, jako u rozhlasového vysílání prostřednictvím internetu, se AVMS neaplikuje na služby typu rozhlasového vysílání na vyžádání.⁵⁴

⁴⁹ Zákon č.132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 120.

⁵¹ Tamtéž, s. 120-121.

⁵² POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 79.

⁵³ Tamtéž, s. 80.

⁵⁴ Tamtéž, s. 80.

4 Svoboda projevu

4.1 Právní úprava svobody projevu v České republice

Svoboda projevu, jako jedna ze základních hodnot naší společnosti, je upravena a garantována v několika mezinárodních dokumentech. České republiky se týká především Listina základních práv a svobod (dále jen „LZPS“)⁵⁵, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy⁵⁶ (dále jen „Evropská úmluva“) a v rámci Evropské unie Listina základních práv Evropské unie⁵⁷ (dále jen „Listina EU“).

Svoboda projevu je v LZPS zařazena mezi politická práva a je vymezena v čl. 17, který říká, že: *„Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Cenzura je nepřijatelná. Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“*

Z obsahu článku je patrné, že LZPS vymezuje tři subjektivní práva a svobody, která jsou nerozlučně spjata, a to svoboda projevu, právo svobodně vyhledávat a přijímat informace a právo na informace o činnosti veřejných orgánů.⁵⁸ Dále lze z obsahu usuzovat, že LZPS zaručuje nejen právo na svobodu projevu, ale také částečně určuje podmínky pro to, aby mohlo být legální cestou do tohoto práva zasaženo ve veřejném zájmu, i když podrobnou úpravu takového zásahu nechává na legislativní úpravě každého státu samostatně.

4.2 Vymezení pojmu projev

Abychom lépe pochopili hlavní principy svobody projevu, je nutno si nejdříve vymežit pojem projev a určit vše, co lze pod něj zahrnout.

Výše citovaná LZPS hovoří o projevu, jako o vyjádření názorů *„slohem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem.“*⁵⁹ Není však jediným mezinárodním dokumentem, který se snaží tento pojem definovat. Evropská úmluva v čl. 10 hovoří o právu svobodně *„zastávat názory*

⁵⁵ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

⁵⁶ Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

⁵⁷ Rozhodnutí Rady 2012/C326/02 ze dne 26. 10. 2012, kterým se přijímá Listina základních práv Evropské unie, Úř. věst. C 326, 26. 10. 2012, s. 391-407.

⁵⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 30-31.

⁵⁹ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice.⁶⁰ Je důležité taktéž zmínit, že není chráněn pouze obsah projevu ve smyslu vyjádření určité myšlenky nebo informace, ale taktéž jeho forma. Nelze proto z této svobody vyloučit ani šíření informace v prostředí internetu, zvláště s jeho sílící rolí jako informačního prostředku ve společnosti.⁶¹

Hranice toho, co lze ještě pod projev zařadit a chránit a co je možno považovat za jiné jednání, není striktně daná a vždy bude záležet na kontextu konkrétního případu. Autor M. Bartoň ve své publikaci využívá kritérium K. Greenawaltema, které rozlišuje mezi projevem a jednáním na základě skutečnosti, zda vyřčená slova zasahují a mění normativní prostředí, či nikoliv. Důležitá je tedy povaha projevu, ne samotný obsah jako takový. Tím lze z pojmu svoboda projevu jednoznačně vyřadit právní jednání. Spornou kategorií ovšem zůstávají výzvy, příkazy nebo dokonce hrozby. Právě v těchto případech bude nutno pečlivě zkoumat úmysl autora pronesených slov.⁶²

Za další kategorii významu pojmu projev lze považovat tzv. expresivní či symbolické projevy. Jedná se o čin, který vyjadřuje určitou myšlenku či postoj symbolickou formou a nese v sobě názorové poselství. Důležitým předpokladem je formulování symboliky tak, aby byl okolím správně pochopen vyjadřovaný názor.⁶³ S tímto způsobem vyjádření svého postoje se lze dnes a denně setkat také v prostředí internetu, který díky vzájemnému sdílení má potenciál oslovit širokou masu lidí. Jako příklad lze uvést vyjádření solidarity s oběťmi a odsouzení atentátníků teroristických útoků v Paříži ze dne 13. listopadu 2015 sdílením upraveného mezinárodního symbolu míru s Eiffelovou věží autora Jeana Julliena na sociálních sítích.⁶⁴

4.3 Omezení svobody projevu

4.3.1 Důvody omezení svobody projevu

Jak již samotná definice v LZPS naznačuje, svoboda projevu není absolutní a někdy je potřeba chránit jiné právo, se kterým se dostává do vzájemné kolize. Zásah však musí být legitimní a v demokratické společnosti nezbytný, přičemž hranice naléhavé společenské potřeby zasáhnout se v čase mění.⁶⁵ Důvodem pro takové omezení mohou být práva a svobody jiných subjektů nebo veřejný zájem státu mít publikování určitých informací pod kontrolou, zvláště pak

⁶⁰ V České republice publikováno formou sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

⁶¹ JÄGER, Petr; MOLEK, Pavel. *Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2007, s. 109.

⁶² BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 40-43.

⁶³ Tamtéž, s.45-49.

⁶⁴ ČERNÁ, Michaela. *Symbolem smutku za Paříž se stala kresba mladého Francouze* [online]. idnes.cz, 14. 11. 2015 [cit. 20. 2. 2016]. Dostupné na < http://zpravy.idnes.cz/symbolem-smutku-za-pariz-se-stala-kresba-mladeho-francouze-pon-/zahranicni.aspx?c=A151114_193834_zahranicni_mcn>.

⁶⁵ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 166-167.

ty, jež by mohly ohrožovat bezpečnost státu, nezávislost a nestrannost soudních orgánů, veřejný pořádek, mravnost nebo zdraví.⁶⁶ Avšak i zde je potřeba přihlídnout ke konkrétním okolnostem. Snaha médií upozornit na určitý problém a rozvést všeobecnou diskuzi na toto téma ve společnosti by neměla být sankcionována. Omezovala by se tak role médií jako hlídače demokracie, což je ve společnosti nežádoucí. Naopak snaha využít určitou citlivou informaci například k vydírání není v souladu s cílem svobody projevu, a proto by takovému jednání neměla být poskytována ochrana.⁶⁷

4.3.2 Cenzura

Pod pojmem cenzura si lze představit „úřední kontrolu, resp. omezení či potlačení a zákaz informací určených ke zveřejnění se zřetelem na zájmy státní, politické či mravnostní.“⁶⁸ Cenzura je výslovně v LZPS zakázána, ačkoli zde není přímo definována. Je proto důležité vymezit další pojmové znaky, aby nedocházelo k záměně s legitimním omezením svobody projevu.

Hned u prvního znaku, a to předběžnosti, se autoři v názorech rozcházejí. J. Hřebejk v *Právnickém slovníku*⁶⁹ či V. Knapp v komentáři⁷⁰ hovoří o kontrole preventivní (předběžné) i následné. Naopak autoři O. Pouperová a O. Moravec připouštějí jako pojmový znak pouze preventivní kontrolu. Následnou cenzuru považují za omezení svobody projevu v souladu s čl. 17 odst. 4 LZPS⁷¹, ovšem je třeba vzít v potaz okolnosti konkrétního případu a podle nich zásah posoudit.

Za další znak lze považovat mocenskou povahu cenzury, kterou je možné vztáhnout i na kontrolu obsahu informací na internetu, zvláště diskusních fór, jako typického příkladu svobody projevu v tomto prostředí. Diskutující osoby se, často anonymně, vyjadřují k širokému spektru informací, jež lze na internetu najít. Jak již bylo řečeno v kapitole 3.1.3 věnující se problematice blogování, správci takovéto stránky odpovídají za obsah a nelze tolerovat, aby se v následné diskuzi prezentovaly názory velmi hrubě urážlivé, nebo názory v rozporu se zákonem. V takovém případě je zcela legitimní, když správce webové stránky příspěvek odstraní. I Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v rozhodnutí Delfi proti Estonsku⁷² v červnu 2015 podpořil názor, že internetové zpravodajské servery odpovídají za komentáře

⁶⁶ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 125.

⁶⁷ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 126-127.

⁶⁸ POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 168.

⁶⁹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník* [online]. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009 [cit. 14. 2. 2016]. Dostupné na < <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwp64zrguxggzlopj2xeiy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

⁷⁰ PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky*. 2. díl: Práva a svobody, 2. vyd. Praha: Linde, 1999, s. 182.

⁷¹ Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

⁷² Rozhodnutí ESLP ve věci *Delfi proti Estonsku* ze dne 14. 6. 2015. Stížnost č. 64569/09, bod 157.

uživatelů pod zveřejněnými články, a proto mají povinnost moderovat jejich obsah.⁷³ V tomto případě byl však zpravodajský server Delfi považován za aktivního tvůrce obsahu stránek, ne pouze za poskytovatele informačních služeb, i z toho důvodu, že diskuze pod zveřejněnými příspěvky přinášela společnosti Delfi ekonomický prospěch.⁷⁴ Tato skutečnost je důležitá, neboť ESLP konstatoval, že tento požadavek se nevztahuje na případy, kdy poskytovatelem informačních služeb není vytvářen žádný obsah (např. sociální sítě nebo diskusní fóra). Rovněž z argumentace vyloučil případy nekomerčních webových stránek, typicky se bude jednat o osobní blogy.⁷⁵

Pokud budeme hovořit o poskytovatelích internetového prostoru, jež pod sebou mají tisíce webových stránek, můžeme asi jen těžko požadovat, aby několikrát denně kontrolovali veškerý nově umístěný obsah, navíc zákon ani tuto povinnost nezakládá. Toto je odpovědností provozovatelů stránek a samotných uživatelů, kteří obsah na webový server vkládají. Jestliže však některý uživatel internetu nahlásí obsah jako nevhodný nebo se poskytovatel o takovém obsahu dozví jinak, má povinnost situaci posoudit a případně zakročit odstraněním nebo zneprístupněním daného příspěvku. V opačném případě bude odpovědný za obsah takto uložené informace podle ustanovení § 5 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nesmíme zapomenout, že zde stále existuje odpovědnost podle jiných právních předpisů (např. občanského nebo trestního zákoníku). Tedy to, že se škodlivá informace objeví na stránce nekomerční povahy, neznamená, že je autor nepostižitelný a příspěvek neodstranitelný.

V těchto případech moderace příspěvků provozovatel jedná jako soukromá osoba, nelze proto v této souvislosti hovořit o cenzuře, i když se o zásah do svobody projevu jedná.⁷⁶ O. Moravec upozorňuje, že takové chování soukromých osob sice není tolik nebezpečné pro demokracii jako zásah státu, ovšem se silícím vlivem internetu a větší uživatelskou základnou využívající diskuzi jako právo na vyjádření svého názoru si bude třeba v budoucnu dávat na chování správců pozor, neboť by mohlo dojít k ohrožení skutečného prosazování lidských práv.⁷⁷ Správce webové stránky totiž nemusí odstranit pouze vulgární komentář k tématu, ale i takový, který rozvíjí myšlenku a vede k další diskuzi, což se však nemusí hodit autorovi příspěvku. V takovém případě by již filtrování komentářů žádoucí nebylo.

⁷³ SUCHÁNEK, Petr. Odpovědnost zpravodajských serverů za komentáře uživatelů. *Bulletin Centra pro lidská práva a demokracii*. 2015, roč. 7, č. 9, s. 3-5.

⁷⁴ Tamtéž, s. 3.

⁷⁵ Rozhodnutí ESLP ve věci *Delfi proti Estonsku* ze dne 14. 6. 2015. Stížnost č. 64569/09, bod 116.

⁷⁶ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 35.

⁷⁷ Tamtéž, s. 35.

M. Bartoň považuje toto chování za seberegulaci, případně autocenzuru příslušné diskuze daným médii, která je žádoucí a umožňuje řádné fungování.⁷⁸ Tuto myšlenku však dále rozvíjí O. Moravec, jenž částečně zpochybňuje přínos autocenzury jako práva jednotlivce omezit sám sebe ve svobodě projevu v případě, že je motivována strachem z postihu za sdělení svého názoru, které by mohlo vést k utlumení diskuzí nad kontroverzními tématy, což rozhodně není pro společnost přínosem.⁷⁹ Tento názor podpořil ve své rozhodovací praxi i Nejvyšší správní soud.⁸⁰

4.4 Svoboda projevu a sdělovací prostředky

Sdělovací prostředky jsou samy o sobě zvláštní kategorií subjektů svobody projevu a hrají důležitou roli pro utváření názorů ve společnosti.

Svoboda projevu totiž neznamena pouze právo mluvit, ale taktéž právo mlčet. Nikdo nesmí být nucen vyjádřit se a v případě médií ani publikovat něco, co si vydavatel nebo samotný novinář nepřeje. Lze ji v oblasti médií považovat za institucionální záruku.⁸¹ Takto vymezeným právem na svobodu projevu se totiž média dostávají do rozporuplné situace. Mohou pak zpracovat a publikovat témata, která sama chtějí, a věnovat se pouze těm společenským otázkám, které považují ony samy za podstatné. To může mít za následek značně deformovaný pohled na realitu.⁸²

Další možnou slabinou svobody projevu v demokratické společnosti může být politická či ekonomická manipulace, protože čím více citlivých informací mají skupiny osob, které jsou, ať už finančně nebo personálně, napojeny na sdělovací prostředky, tím lépe je mohou využívat ve svůj prospěch. Tomu lze však částečně předejít pluralitou médií a objektivní možností přístupu k mediálnímu prostoru.⁸³

V dnešní době je však taková možnost regulace obsahu sdělovacími prostředky oslabena potenciálem sociálních sítí a internetu, jenž svým způsobem může suplovat prostor tradičních médií. Díky němu se kdokoli může vyjádřit k jakékoliv otázce, ale také má možnost oslovit širokou veřejnost, na daný problém upozornit a dostat od uživatelů zpětnou vazbu, na kterou může opět v reálném čase dále reagovat. Na novou podobu médií pružně reagují poskytovatelé webového prostoru a provozovatelé internetových vyhledávačů, čímž se vliv a možnost toho, že se informace dostane k co nejvíce uživatelům, prudce zvyšuje.⁸⁴

⁷⁸ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 131.

⁷⁹ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 35.

⁸⁰ Rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu 6 As 26/2010 ze dne 3. 4. 2012.

⁸¹ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 155.

⁸² MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 53.

⁸³ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 67-68.

⁸⁴ Tamtéž, s. 54.

Subjekty této svobody mohou tedy být nejen osoby fyzické, ale i právnické (ty jsou však pouze nositeli práv a povinností, samotnou informaci ze své povahy nemohou vytvořit, pouze prezentovat). Neznamená to však libovůli médií zveřejňovat pod rouškou svobody projevu cokoliv, co se jim zlíbí. K této otázce se vyjádřil ESLP, který používá pojem „novinářská svoboda“. Toto pojetí znamená, že médiím je sice poskytována určitá míra ochrany a jsou jim přiznány určité výsady, ale taktéž se očekává dodržování profesní etiky, spolehlivost informačních zdrojů a nezneužívání těchto privilegií k jinému účelu, protože média lze považovat za „hlídacího psa demokracie“.⁸⁵ Ochrana práv, která by byla využívána v rozporu se svým cílem, by neměla smysl a naopak by demokratické společnosti spíše uškodila. Typicky se jedná o bulvární média, jež sází na publikování šokujících a často neověřených informací za účelem vyššího zisku.

4.5 Nebezpečí internetu jako nového prostoru pro realizaci svobody projevu

To, že internet (nová média, sociální sítě a blogy) přináší nové možnosti vyjádřit se nebo informovat je bezesporu velkou výhodou, avšak i tento fenomén dnešní doby s sebou nese svoji stinnou stránku. Protože přístup k této možnosti může mít opravdu skoro každý, koluje internetem nespočet informací mylných, zavádějících či dokonce účelně zmanipulovaných tak, aby podpořily či se dokonce staly důkazem o pravdivosti názoru nejen jednotlivců, ale i skupin osob.

Jak bylo řečeno v kapitole 2.2, internet je silně anonymním prostředím a pro koncového příjemce informací je nereálné zjistit, kdo za zveřejněním a sdílením stojí, nebo ověřit pravdivost takto sdílené zprávy.⁸⁶

Pro šíření nepravdivých, případně zmanipulovaných informací se vžil pojem „hoax“ (z anglického jazyka, mající význam podvod nebo klamná zpráva). Primárně byl používán k označení klamavých řetězových e-mailů s výzvou rozeslat jej co nejvíce dalším uživatelům, kteří se však často stali obětmi počítačových virů. Pro zvýšení věrohodnosti obsahují falešné potvrzení od důvěryhodné instituce nebo ověřené zpravodajské společnosti. Dnes se tak označují rovněž lživé informace šířící se volně internetem i mimo e-mailovou komunikaci.⁸⁷

Ve společnosti může mít volné šíření hoaxů podobný účinek jako cenzura zveřejňovaných zpráv, tedy neobjektivní a zkreslený pohled na danou problematiku. Nesmíme zapomenout, že využití svobody slova ve veřejném prostoru internetu může mít obrovský vliv na utváření názoru společnosti a že jeden nepravdivý příspěvek sdílený tisíci uživateli se jen těžko bere zpět. Takto

⁸⁵ Rozhodnutí ESLP ve věci *Barthold proti Německu* ze dne 25. 3. 1985. Stížnost č. 8734/79, bod 58.

⁸⁶ SMEJKAL, Vladimír. *Internet a řfřf*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, s. 21.

⁸⁷ PECHÁČEK, Miroslav. Temná strana e-mailu. *Ad Notam*. 2014, roč. 20, č. 4, s. 18-21.

účelově sdílené informaci by neměla být poskytována ochrana podle práva na svobodu projevu, neboť není v zájmu společnosti manipulovat s reálnými fakty a dávat jim jiný kontext.⁸⁸

Skutečnost, že se internet stále více propojuje s reálným světem, by měla vést ke sjednocení požadavků na informační etiku. Nelze dělat odpovědnostní rozdíly mezi tištěným periodikem a online deníkem jen proto, že zjištění totožnosti a případné sjednání nápravy je v takovém případě složitější.⁸⁹

⁸⁸ K této problematice viz. Reportéři ČT ze dne 15. 2. 2016, dostupné online na <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/216452801240007/>.

⁸⁹ ČERNÝ, Michal. *Otázky internetové etiky I: pravdivost a důvěryhodnost* [online]. Dsl.cz, 3. 3. 2009 [cit. 16. 2. 2016]. Dostupné na < <http://www.dsl.cz/clanky/1321-otazky-internetove-etiky-pravdivost-a-duveryhodnost>>.

5 Ochrana osobnosti

5.1 Právní úprava ochrany osobnosti v České republice

Ochrana osobnosti patří mezi základní lidská práva, u kterých je v zájmu celé společnosti, aby byla náležitě chráněna. Cílem ochrany je zabránění zásahu veřejným i soukromým subjektům do fyzické i psychické integrity jedince.⁹⁰

Toto právo je chráněno hned v několika úrovních, a to ústavní a zákonné. Nejvyšší ústavní ochranu zaručuje LZPS v čl. 7, 8, 10, 12 a 13, kde je garantována ochrana nedotknutelnosti osoby, osobní svobody, cti a lidské důstojnosti, dobré pověsti a jména, dále pak ochrana před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života, ochrana osobních údajů, obydlí a listovního tajemství.

Evropská úmluva podle čl. 8 chrání soukromí, rodinný život, obydlí a korespondenci. ESLP v rozhodnutí Niemietz proti Německu judikoval, že čl. 8 poskytuje ochranu: „*zajištění vývoje osobnosti každého jednotlivce v jeho vztazích s ostatními lidmi, bez vnějších zásahů.*“⁹¹

Z výše uvedeného výčtu chráněných zájmů vyplývá, že je lze rozdělit do několika kategorií, a to osobní život jednotlivce, rodinný život, soukromí v prostorovém rozměru a důvěrnost komunikace.⁹² S ohledem na téma práce se budeme zabývat jen některými z nich, především soukromím a osobním životem jednotlivce.

Na běžné zákonné úrovni je právo na ochranu osobnosti upraveno především v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „ObčZ“), speciální úprava některých dílčích otázek je pak obsažena v dalších zákonech, jako je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), či zákon č. 101/2000Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, anebo již v předchozích kapitolách zmiňovaný tiskový zákon.

5.2 Ochrana osobnosti v soukromém právu

5.2.1 Právní úprava dle občanského zákoníku

Stěžejním právním předpisem, jenž poskytuje ochranu osobnosti, je ObčZ. O této kategorii ochrany práv člověka se zmiňuje již v úvodních ustanoveních, resp. v § 3 odst. 1 a odst. 2 písm. a), jako o právu „*na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí.*“

Podrobnější úprava, která rozvádí práva uvedená v LZPS, je obsažena v oddíle šestém (Osobnost člověka) v rámci druhé hlavy (Osoby) první části (Obecná část), tedy v § 81 až § 117

⁹⁰ POUPEŘOVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 217-218.

⁹¹ Rozhodnutí ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. 12. 1992. Stížnost č. 13710/88.

⁹² MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 142.

ObčZ., a dále pak v oddíle pátém, kde je chráněno jméno a bydliště, v rámci druhé hlavy (Osoby) první části (Obecná část) – § 77 až § 80 ObčZ. Způsob a rozsah náhrady je pak uveden ve třetím oddílu v rámci třetí hlavy (Závazky z deliktů) čtvrté části (Relativní majetková práva) – § 2951 až § 2971 ObčZ.

Hned na úvod je potřeba říci, že rekodifikovaný ObčZ zavádí nový pojem pro označení fyzické osoby, a to člověk. Tyto pojmy lze použít jako synonyma, ale text zákona dává přednost novému označení. Pojem fyzické osoby je používán především v kontextu vlastností, jež člověku umožňují navázat smluvní vztahy, či nést deliktní odpovědnost.⁹³

Ochranu osobnosti člověka upravují ustanovení § 81 až § 117 ObčZ. Z důvodové zprávy vyplývá snaha zákonné garance všech přirozených práv člověka, ať už jsou v ObčZ výslovně zmíněna, či vyplývají z pojetí koncepce právní subjektivitě člověka.⁹⁴ Stěžejní je ustanovení § 81 ObčZ, které v odst. 1 poskytuje ochranu nejen osobnosti člověka, ale také povinnost cítit svobodné rozhodnutí žít podle svého. Odst. 2 poté obsahuje generální klauzuli s výčtem hodnot, kterým ObčZ poskytuje ochranu.⁹⁵

Můžeme říci, že zákonná úprava koresponduje s vymezením práva na ochranu osobnosti v LZPS nebo Evropské úmluvě, konkretizuje ji, avšak navíc ustanovení § 82 ObčZ zakládá nároky člověka při neoprávněném zásahu do těchto práv. V takovém případě má člověk právo domoci se upuštění od zásahu, případně odstranění následku, a dokonce po smrti člověka toto právo přechází na osoby blízké.⁹⁶ Ochrany osobnosti v zájmu jednotlivce se může dále domáhat i právnická osoba, pokud k neoprávněnému zásahu došlo v souvislosti s činností právnické osoby, se souhlasem poškozeného, je-li naživu, ale i v opačném případě se následně může právnická osoba tohoto práva domáhat po jeho smrti.⁹⁷

ObčZ se v následujících pododdílech věnuje ochraně dalších hodnot, které souvisí s osobností člověka. S ohledem na zaměření práce se více budeme zabývat pouze ochranou podoby a soukromí vymezené v ustanoveních § 84 až § 90 ObčZ.

Dikce zákona říká, že „zachytit jakýmkoliv způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením“.⁹⁸ Svolení je potřeba také pro rozšiřování takové podoby. To však neplatí, pokud člověk dal souhlas k zobrazení své podoby za takových

⁹³ KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *K pojetí člověka a věci v novém soukromém právu*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2015, s. 2-3.

⁹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 81-83.

⁹⁵ Jedná se především o ochranu života, důstojnosti, zdraví, vážnost, čest, soukromí, projevy osobní povahy a právo žít v příznivém životním prostředí.

⁹⁶ Ustanovení § 22 ObčZ obsahuje výčet osob, které spadají pod pojem „osoba blízká“. Jedná se o příbuzné v řadě přímé, sourozence, manžela nebo partnera v registrovaném partnerství a jiné osoby v rodinném nebo obdobném poměru, které by újmou, kterou jeden z nich utrpěl, pocít'ovaly jako újmu vlastní, včetně vyvratitelné domněnky o osobách sešvagřených a osobách spolu trvale žijících.

⁹⁷ Ustanovení § 83 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁹⁸ Ustanovení § 84 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířena dál (např. pózování herců na filmovém festivalu). V tomto případě osoba konkludentně souhlasí s rozšiřováním své podobizny předvídatelným způsobem.⁹⁹

Ustanovení § 86 až § 90 ObčZ jsou věnována ochraně soukromí člověka. Je zakázáno zasáhnout do soukromí člověka bez zákonného důvodu. Především bez svolení nelze narušit soukromé prostory, sledovat soukromý život či písemnosti nebo o tom dokonce pořizovat a šířit záznamy, přičemž souhlas je možno vždy odvolat. Ovšem v případě odvolání souhlasu na dobu určitou bez rozumného důvodu může mít odvolávající povinnost nahradit škodu. Svolení však není třeba, pokud jsou podobizny či záznamy použity pro vědecké či umělecké účely, pro zpravodajství, případně na základě zákona k úřednímu účelu nebo ochraně jiných práv.

V případě zveřejňování fotografií na internetu, z nichž lze určit totožnost člověka, může nastat několik situací. Jednou z nich je ta, že danou fotografii zveřejní osoba sama a dobrovolně. Pokud tak učiní na veřejné internetové stránce nebo na sociální síti v rámci veřejného sdílení (viz. 5.4.1), musí počítat s tím, že může být použita k jiným účelům. Dalším legitimním důvodem pro zveřejnění fotografie mohou být tzv. úřední účely, například pátrání po pohřešované osobě. Zde je právo na ochranu soukromí převažováno účelem takového jednání, tedy snahou o záchranu života a zdraví.¹⁰⁰

Jsou však situace, kdy zveřejňování fotografií konkrétní osoby legitimní není a poškozený má právo se bránit. Jedná se o případy, kdy se v prostředí internetu osoba vydává za někoho jiného a využije k tomu cizí podobiznu, nebo zveřejňování fotografie ze soukromého života, kdy osoba nemohla o fotografování vědět.

5.2.2 Náhrada nemajetkové újmy podle občanského zákoníku

Náhradě újmy jsou věnovány ustanovení § 2894 až § 2971 ObčZ. Jak vyplývá z důvodové zprávy, při nezákonném zásahu do osobnostních práv člověka je ObčZ přiznán nárok na náhradu nemajetkové újmy, a to tak, aby odčinění bylo dostatečně účinné.¹⁰¹ Primárním způsobem odčinění této újmy by měla být morální satisfakce. Pokud však není dostatečná nebo nelze tímto způsobem újmu napravit, ustanovení § 2951 odst. 2 ObčZ vyjadřuje povinnost nahradit tuto újmu v penězích. Mělo by být přihlédnuto i k pohnutce osoby, která se zásahu do práv poškozeného dopustila, což by mělo být následně reflektováno při stanovení výše přiměřeného

⁹⁹Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 84-90.

¹⁰⁰ MAREK, Tomáš. Autonomie vůle na Facebooku. *Právní rádce*, 2015, roč. 22, č. 6, s. 199.

¹⁰¹Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2951-2971.

zadostiučinění. V potaz by se rovněž měly brát duševní útrapy, které byly osobě způsobeny zásahem do přirozených práv člověka.¹⁰²

Právní úprava dle ObčZ neobsahuje žádné speciální podmínky pro vznik odpovědnosti při zásahu do osobnostního práva, proto ji lze aplikovat i na prostředí internetu. Jedinou nevýhodou však může být ztížená možnost dohledání identity osoby, která se zásahu dopustila. Pokud se bude jednat o zásah do osobnostního práva, například v diskuzích na některých zpravodajských serverech či sociálních sítích, jež požadují vystupování pod reálným jménem a příjmením (i zde lze však namítnout, že ne všichni toto pravidlo dodržují), je pro poškozeného, v případě soudní obrany, jednodušší dohledat konkrétního pachatele, než kdyby se jednalo o webové stránky, kde uživatelé přispívají pod smyšlenými přezdívkami. Ale i tak má poškozený stále možnost obrátit se na správce webové stránky a požadovat nápravu. To ocení právě v případech, kdy je totožnost těžko dohledatelná, nehledě na to, že rychlá reakce provozovatele stránek může zamezit dalšímu šíření škodlivé informace po internetu. Avšak i zde je potřeba posuzovat případ od případu a ne jen bez rozmyslu mazat příspěvky, neboť taková činnost by mohla být naopak brána jako zásah do svobody projevu, což není ve společnosti žádoucí.

5.3 Ochrana osobnosti v trestním a správním právu

Trestní právo, jako odvětví práva veřejného, chrání nejrůznější hodnoty a zájmy společnosti před ohrožením, nebo porušením jednáním osoby, jež naplňuje znaky trestného činu podle TZ.¹⁰³

Osobnost člověka je chráněna hlavou druhou zvláštní části TZ vymezením trestných činů proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. Pro nás je stěžejní druhý díl této hlavy, který mimo jiné vymezuje trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, zejména § 181 TZ trestný čin poškození cizích práv a § 184 TZ trestný čin pomluvy.

Chráněným objektem před trestným činem poškození cizích práv jsou hodnoty vymezené v čl. 10 LZPS, tedy ochrana osobní cti, dobré pověsti a jména. Ke spáchání takového trestného činu je potřeba se dopustit podvodného jednání, které způsobí vážnou újmu na právech jiné osoby.¹⁰⁴

I objektem trestného činu pomluvy jsou hodnoty obsažené v čl. 10 LZPS. Ochrana před pomluvou je však poskytována pouze jednotlivci, přičemž stačí, aby nepravdivý údaj sdělený jiné osobě byl způsobilý ohrozit vážnost poškozeného u spoluobčanů.¹⁰⁵ Trest podle kvalifikované skutkové podstaty hrozí pachateli, který tento trestný čin spáchá pomocí sdělovacích prostředků,

¹⁰² Ustanovení § 2956 a 2957 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁰³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014, s. 19.

¹⁰⁴ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 241.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 245.

internetu, nebo podobně účinným způsobem. Nepravdivý údaj se může týkat jednání, chování či vlastností oběti trestného činu a může následně způsobit újmu v zaměstnání, poškodit vztahy v rodině nebo způsobit jinou vážnou újmu (např. ohrožení politické kariéry). Šíření pravdivé informace s úmyslem ohrozit vážnost dané osoby však trestný čin pomluvy nezakládá.¹⁰⁶

Dikce TZ u vymezení trestného činu pomluvy zahrnuje způsob spáchání takového činu prostřednictvím internetu a zároveň stanovuje, že pachatel takto spáchaného činu může být potrestán vyšším trestem. Pomluvu spáchanou prostřednictvím internetu můžeme brát z pohledu pachatele jako velmi efektivní, a o to více se může dotknout oběti. Tím, že pachatel umístí nepravdivý údaj, který může ohrozit vážnost dané osoby, na internet, se daná informace dostane k předem neurčenému okruhu osob. Díky možnosti sdílení dané internetové stránky, kterou dnes nabízí většina webů, se několikanásobně zvětšuje počet osob, jež se k této informaci dostanou. Je proto zcela logické, že TZ v tomto případě umožňuje použití vyšší trestní sazby, než pokud by pomluvu spáchala osoba ústně v úzkém okruhu lidí.

Trestný čin pomluvy je nejčastěji páchan na známých osobnostech či osobách zastávajících veřejnou funkci, a to z důvodu většího zájmu společnosti, a tedy i horšího dopadu na poškozenou osobu.¹⁰⁷

V této souvislosti Nejvyšší soud řešil případ týkající se trestného činu pomluvy spáchaného prostřednictvím internetového diskusního fóra. V tomto případě pachatel uveřejnil ve veřejné internetové diskuzi nepravdivou informaci, která mohla ohrozit vážnost u spoluobčanů a taktéž ovlivnit profesní život poškozené osoby.¹⁰⁸ Tím dal Nejvyšší soud jasně najevo, že internet není anonymním místem, kde si každý může psát o komkoliv, co se mu zlíbí, ale že i v tomto prostředí se aplikuje platné právo a nelze akceptovat nelegitimní zásahy do osobnostních práv.

Správní právo, jako další odvětví práva veřejného, taktéž postihuje některá protiprávní jednání. Na rozdíl od trestního práva se zde však jedná o společensky méně závažná jednání, a proto postačí sankce podle jiných právních předpisů, než je TZ. Typicky se jedná o přestupky a jiné správní delikty.¹⁰⁹

Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“), v § 49 odst. 1 písm. a) vymezuje přestupek proti občanskému soužití spáchaný ublížením na cti urážkou nebo zesměšněním. Podstatným požadavkem na spáchání tohoto přestupku je ublížení na cti, které je nutno posuzovat podle konkrétních okolností

¹⁰⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014, s. 600-601.

¹⁰⁷ ŠTUDENTOVÁ, Milada. Trestněprávní aspekty související se zasláním e-mailů a zveřejňováním materiálů na webových stránkách. *Trestní právo*, 2007, roč. 10, č. 7-8, s. 28.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu 7 Tdo 254/2003 ze dne 2. 4. 2003.

¹⁰⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014, s. 43.

případu. Naopak není podstatné, zda byl výrok pronesen veřejně nebo soukromě, anebo před dotčenou osobou, či někým jiným.¹¹⁰ Ve správním řízení lze uložit za takové jednání pokutu.

Přestupkem však není projev učiněný v mezích chráněné sféry ustanovení čl. 17 LZPS, protože tak není naplněn požadavek protiprávnosti. K této otázce se vyjádřil Krajský soud v Hradci Králové, který judikoval, že ironický či sarkastický projev učiněný v rámci ustanovení čl. 17 LZPS není přestupkem, byť se dotčená osoba cítí uražená či zesměšněná, neboť i takové jednání v mezích zákona lze považovat za projev práva na svobodu projevu.¹¹¹

I tento přestupek lze spáchat prostřednictvím internetu. Posouzení, zda se jedná o přestupek proti občanskému soužití, nebo o trestný čin pomluvy bude záležet na intenzitě zásahu do osobnostního práva, způsobu provedení či úmyslu osoby, která se takového jednání dopustila.

V souvislosti s přestupkem ublížení na cti spáchaném prostřednictvím internetu se poškozený může ocitnout v paradoxní situaci, již řešil také Nejvyšší správní soud. Jednalo se o případ, kdy obviněný na několika webových stránkách a také v rámci internetové diskuze urážel úředníka. Za to mu byla ve správním řízení uložena pokuta, proti níž se následně bránil u soudu, ovšem zmiňované příspěvky na adresu úředníka neodstranil. Nejvyšší správní soud se v tomto rozsudku¹¹² zabýval problematikou trvajících přestupků, tedy udržováním protiprávního stavu. Soud dospěl k závěru, že přestupek ublížení na cti rysy trvajících deliktů nevykazuje, čemuž svědčí logický i gramatický výklad tohoto ustanovení přestupkového zákona.¹¹³ Ačkoli by se mohlo zdát, že se tato problematika mé diplomové práce netýká a jde pouze o výklad ustanovení přestupkového zákona, závěr Nejvyššího správního soudu má obrovský vliv na osobu poškozeného v případě, kdy byl přestupek spáchán prostřednictvím internetu.

V praxi by to totiž znamenalo, jak poznamenal J. Potměšil ve svém článku¹¹⁴, že zaplacením pokuty ve správním řízení tak pro pachatele řízení o přestupku končí, aniž by byl nucen urážlivé komentáře odstranit. Ovšem následkem je stále větší zásah do osobnostního práva, neboť lze předpokládat, že se každým dnem k informaci dostávají noví čtenáři a tím se problém poškozeného zhoršuje. Lze se samozřejmě bránit cestou občanského práva a požadovat upuštění od zásahu do osobnostního práva, avšak než soud věc projedná a rozhodne, uplyne další doba a tím se opět zvyšuje počet čtenářů, který se mohl k urážlivým výrokům dostat.¹¹⁵

¹¹⁰ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 290-292.

¹¹¹ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích 52 Ca 53/2008 ze dne 20. 1. 2009.

¹¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 23. 1. 2013, sp. zn. 6 As 57/2012 - 33.

¹¹³ Tamtéž, bod 41.

¹¹⁴ POTMĚŠIL, Jan. *Sporné přestupkové judikáty NSS VII.* [online]. jinepravo.cz, 25. 9. 2013, [cit. 9. 3. 2016]. Dostupné na <http://jinepravo.blogspot.cz/2013/09/jan-potmesil-sporne-prestupkove_25.html>.

¹¹⁵ Tamtéž.

V této situaci nelze po oběti požadovat, aby se ochrany svého práva musela domáhat hned v několika soudních řízeních, zvláště s ohledem na čas, jenž do právní moci jednotlivých rozhodnutí uplyne, a na povahu internetu, který je schopen napáchat jen těžko napravitelné škody. Při troše snahy pachatele a útoku na veřejně známou osobu může být újma způsobena i v řádu několika hodin. V takovém případě je totiž pro poškozeného primární odstranění urážlivého komentáře a zabránění tak jeho dalšímu šíření a až posléze uložení sankce pachateli.

5.4 Ochrana osobnosti a internet

5.4.1 Problematika zveřejňování informací na internetu

Ani prostředí internetu z povahy věci nemůže být vyloučeno z práva na ochranu osobnosti. Internet může být velmi zrádným prostředím, protože jednou zveřejněná informace žije svým vlastním životem a nelze předem odhadnout, s kým ji autor sdílí, nebo kam až se takový příspěvek dostane. Uživatelé často ztrácí obezřetnost z běžného života, mají tendenci být více důvěřiví a zpětně si informace neověřovat, což poskytuje široký prostor pro nepoctivé uživatele, kteří citlivá data zneužívají.

Klíčový je pojem zveřejnění, na nějž lze nahlížet z několika pohledů. Tím prvním je zveřejnění ve smyslu umístění informace na webovou stránku, kde je volně k dispozici uživatelům internetu, druhým pohledem je zaslání informace e-mailem, přičemž je předpoklad nižšího počtu uživatelů, kteří mají k této zprávě přístup.¹¹⁶

V prvním případě, jak už bylo řečeno v předchozích kapitolách, ponese odpovědnost za takto zveřejněný příspěvek provozovatel internetových stránek. S odpovědností v druhém případě to bude podstatně složitější, neboť informace není veřejně přístupná, šíří se jen mezi určitým okruhem uživatelů a bude velmi těžké najít původce takto šířené zprávy.

To však není jediným úskalím užívání internetu. Rozsah používání internetu v každodenním životě a rostoucí počet sdílených údajů soukromé povahy mezi uživateli navzájem má za následek snížení určité míry soukromí jednotlivce. J. Matějka problematiku informační společnosti shrnul do čtyř bodů. Za prvé rozpor mezi uživatelem a společností (případně soudem) v pohledu na to, co lze považovat za přiměřenou ochranu soukromí, za druhé oslabování principů práva na soukromí smluvními podmínkami a povahou poskytování informačních služeb, za třetí nárůst vědomého vzdání se práva na ochranu soukromí a za čtvrté absence efektivní reakce a vymezení ochrany soukromí na internetu soudní a výkonnou mocí.¹¹⁷

¹¹⁶ SVOBODA, Pavel. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 235-236.

¹¹⁷ MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2013, s. 39.

5.4.2 Právo na informační sebeurčení

Právo na ochranu soukromí, jež řadíme do práv týkajících se ochrany osobnosti, lze vyložit v širším smyslu, a to jako právo jednotlivce svobodně rozhodovat, zda a v jakém rozsahu, případně za jakých okolností, mohou být informace ze soukromí zpřístupněny dalším osobám. V tomto případě se jedná o právo na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, které je zaručeno v čl. 10 odst. 3 LZPS.¹¹⁸ Ústavní soud tímto vymezením navázal na rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu, který konstatoval, že „v moderní společnosti, charakterizované i obrovským nárůstem informací a dat, musí být ochrana jednotlivce před neomezeným sběrem, uchováváním, užitím a zveřejňováním dat o její/jeho osobě a soukromí poskytována v rámci obecnějšího, ústavně garantovaného práva jednotlivce na soukromí. Pokud jednotlivci nebude garantována možnost hlídat a kontrolovat obsah i rozsah osobních dat a informací jim poskytnutých, jež mají být zveřejněny, uchovány či použity k jiným než původním účelům, nebude-li mít možnost rozpoznat a zhodnotit důvěryhodnost svého potenciálního komunikačního partnera a případně tomu uzpůsobit i své jednání, pak nutně dochází k omezení až potlačování jeho práv a svobod, a nelze tak již nadále hovořit o svobodné a demokratické společnosti.“¹¹⁹

Především v prostředí internetu se často při registraci, ať už k vytváření e-mailové schránky, vytváření účtů na sociálních sítích a webových stránkách, či používání určité aplikace, setkáváme s požadavkem strany, která službu nabízí, na vyjádření souhlasu se zpracováním osobních údajů. Pokud je poskytovatel použije pouze pro účely vytvoření a správy profilu, nebo v případě e-shopu k doručení námi zakoupeného zboží, jedná se o zcela standardní podmínky.

Problém ovšem nastává, když poskytovatel požaduje přístup i k jiným než osobním údajům, které sbírá a dále používá, nebo si dokonce vyhrazuje právo disponovat s veškerými zveřejněnými údaji (např. Facebook, který presumuje souhlas s podmínkami užívání vytvořením profilu nebo dalším používáním již stávajícího účtu po datu 1. 1. 2015).

Zde je třeba upozornit na rozdílné očekávání ochrany soukromí. Pokud o sobě uživatel dobrovolně cokoliv zveřejní na své webové stránce, lze očekávat, že je v této souvislosti smířen se vzdáním se práva na ochranu soukromí. Avšak pokud uživatel používá chytrý telefon s připojením k internetu, který pro nejrůznější aplikace sbírá geografická data o uživateli a sleduje jeho pohyb a zájmy (např. při použití internetového vyhledávače), nabízí se otázka, jestli i zde lze hovořit o zcela dobrovolném oslabení ochrany soukromí a zda vůbec ještě má kontrolu nad svým právem na informační sebeurčení.¹²⁰

S tím souvisí i další problematika, a to zanechávání tzv. digitální stopy uživatelem internetu, jež je dále přístupná velkému okruhu lidí a často využívaná například pro cílené

¹¹⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10.

¹¹⁹ Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 15. 12. 1983, sp. zn. BVerfGE 65, citováno Ústavním soudem v nálezu Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011.

¹²⁰ MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2013, s. 40.

komerční účely. Proto by měl být uživatel velmi opatrný při rozhodování, které informace nebo údaje o sobě zveřejní, a předcházet tak jejich zneužití.¹²¹ Je ovšem rozdíl, pokud o sobě uživatel danou informaci zveřejní dobrovolně, případně je nedůsledný při čtení podmínek poskytovatele (které jsou často velmi obsáhlé). Ten je pak díky souhlasu uživatele oprávněn sbírat další data. V některých situacích se může jednat i o případ tzv. hackerství, kdy je prolomeno uživatelské zabezpečení a data jsou odcizena a zneužita bez jeho vědomí, což je však případ pro trestní právo.

Sběr digitálních údajů s sebou nese i další vedlejší důsledek, a to mazání hranic mezi veřejnými a soukromými informacemi. Pokud určitý údaj uživatel zveřejní na volně dostupné webové stránce, lze ji považovat za veřejnou a podle toho s ní mohou ostatní uživatelé také dále zacházet. Obrovským problémem jsou však sociální sítě, které díky velké oblibě mezi uživateli obsahují velký počet dobrovolně sdílených citlivých údajů a jejichž získání třetí stranou je lákavý business pro komerční i jiné využití.

K přiblížení problematiky využijeme nálezu Ústavního soudu.¹²² V tomto případě šlo o to, že stěžovatel měl zaplatit pořádkovou pokutu na základě ustanovení § 66 odst. 1¹²³ zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, kvůli pejorativnímu vyjádření o policejním orgánu v soukromé konverzaci mezi dvěma uživateli v rámci sociální sítě Facebook. Policejní orgán tvrdil, že se k této informaci dostal díky dobrovolnému zpřístupnění účtu od uživatele, se kterým stěžovatel komunikoval, ovšem o této skutečnosti chyběl jakýkoliv zápis ve spisovém materiálu.

Sociální síť Facebook nabízí hned několik služeb. Kromě soukromé konverzace pouze mezi uživatelem vybranými lidmi jako v tomto případě, se jedná i o sdružování lidí do skupin, které mohou být buď soukromé, tedy příspěvky se zobrazují pouze členům, anebo veřejné, kdy je možno dohledat obsah kýmkoliv i mimo sociální síť, vytváření událostí v obou módech soukromí a spoustu dalších obdobných služeb. Na podobném principu funguje i hlavní funkce Facebooku, tedy sdílení obsahu uživatelem na vlastní tzv. virtuální zdi, kdy má autor příspěvku možnost sdílet jej veřejně, pouze se svými přáteli, anebo dokonce jen s vybranými lidmi.

Právě tento výběr mezi soukromým a veřejným sdílením s sebou přináší další řadu otázek. Veřejné sdílení, tedy možnost zobrazit příspěvek kterýmkoliv uživatelem internetu, s sebou nese riziko, že kdokoliv takto nabytou informaci může dále použít nebo neomezeně sdílet dál.

¹²¹ DIBLÍK, Jan; VIET, François. *Mediální právo a práva k nehmotným statkům v České republice*. 1. vyd. Praha: Linde, 2012, s. 127.

¹²² Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. III ÚS 3844/13.

¹²³ Kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle tohoto zákona, může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000 Kč.

Možnost nastavení příspěvku jako soukromého je však problematičtější. Tím, že uživatel umožní viditelnost příspěvku jen některým uživatelům, dává jim také, díky nastavení podmínek společnosti Facebook, oprávnění jej dále užít, tedy volně sdílet s dalšími lidmi. Tak může nastat situace, že se oklikou k dané informaci dostane i ta osoba, které byl primární přístup k příspěvku odepřen, nebo dokonce každý uživatel internetu, pokud sdílející nastaví viditelnost příspěvku jako veřejnou.¹²⁴

Ústavní soud dovodil, že povaha sociální sítě Facebook není jednoznačná, protože záleží na uživateli, jestli u svého profilu, včetně sdílených příspěvků, nastaví viditelnost jako soukromou, nebo svůj profil nastaví jako veřejný, tudíž k němu má přístup kdokoliv i mimo uživatelskou síť Facebooku. Taktéž nepopřel fakt, že užívání internetu, sociálních sítí a nejrůznějších aplikací může být pro orgány činné v trestním řízení velmi nápomocné při odhalování trestných činů. Ovšem takové využívání údajů, které nejsou veřejně dostupné, nesmí překročit únosnou mez zásahu do ústavně zaručených práv člověka a navíc se vždy musí pohybovat v mantinelech nastavených příslušným zákonem. To znamená, že veřejně dostupné informace mohou orgány činné v trestním řízení využívat libovolně, ale na to, aby se dostali k těm soukromým, je již potřeba povolení soudu.

Můžeme shrnout, že tento náleží lze považovat za klíčový. Ústavní soud totiž nejen že přiznal důležitou důkazní roli veřejně dostupných informací získaných prostřednictvím internetu, pokusil se vymezit principy fungování sociálních sítí, ale také nastínil problematiku sdílených příspěvků při veřejném a soukromém nastavení viditelnosti. Především ale připustil, že i zásah do soukromí v rámci sociální sítě lze považovat jako zásah do ústavně zaručených práv, což je v demokratické společnosti nepřijatelné, pokud k tomu nejsou závažné důvody a nepostupuje se na základě zákona.

5.4.3 Právo být zapomenut

Právo být zapomenut lze brát jako součást práva na soukromí a je úzce spjato s právem na informační sebeurčení. Na území Evropské unie platí směrnice 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů¹²⁵ (dále jen „Směrnice“), která chrání práva a svobody týkající se zpracování osobních údajů a stanovuje pro tuto činnost kritéria.

¹²⁴ MAREK, Tomáš. Autonomie vůle na Facebooku. *Právní rádce*, 2015, roč. 22, č. 6, s. 199.

¹²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ze dne 24. 10. 1995.

V souvislosti s touto směrnicí byl vydán rozsudek Soudního dvora EU¹²⁶, který dává uživatelům možnost, aby prostřednictvím žádosti na společnost Google, známou především díky stejnojmennému internetovému vyhledávači, byla z vyhledávání na internetu smazána či zneprístupněna jejich soukromá data a aby některé události z minulosti již nebyly se jménem člověka spojovány.

Podnět k tomuto rozhodnutí dal španělský občan M. González, který žádal po společnosti Google, aby vymazal odkaz na příspěvek z roku 1998, která z něj dělala dlužníka na sociálním zabezpečení a hovořila o nuceném prodeji nemovitosti v dražbě. Argumentoval tím, že dluh byl již dávno splacen a hlavně, pokud zadal své jméno do Google vyhledávače, na prvních místech se objevil odkaz na článek tamního zpravodajského deníku, což poškozovalo jeho dobré jméno.¹²⁷ Soudní dvůr EU charakterizoval vyhledávání konkrétní osoby na základě jejího jména jako „*zpracování, které umožní všem uživatelům internetu získat prostřednictvím seznamu výsledků vyhledávání strukturovaný přehled informací, které se týkají dotčené osoby a jsou dohledatelné na internetu, které se mohou týkat řady aspektů jejího soukromí a které by bez uvedeného vyhledávače nemohly – nebo jen velmi obtížně mohly – být vzájemně propojeny, a vytvořit tak víceméně podrobný profil subjektu údajů. Navíc účinek zásahu do uvedených práv subjektu údajů je znásoben z důvodu významné úlohy, kterou hrají v moderní společnosti internet a vyhledávače, jež činí informace obsažené v takovém seznamu všudypřítomnými.*“¹²⁸ Nabízí se otázka, zda by nebylo účinnější domáhat se výmazu dané informace přímo u provozovatele webových stránek. Soudní dvůr EU toto zdůvodnil tak, že díky snadnému přístupu k vytvoření vlastní webové stránky a povahou internetu by se poškozující zpráva jen přesouvala z jedné internetové stránky na druhou a ta by nemusela vždy spadat do působnosti unijního práva. Proto je jednodušší uskutečnit opatření na straně provozovatelů internetových vyhledávačů.¹²⁹ I když příspěvek na původní webové stránce zůstane, díky tomuto opatření nebude ihned spojována s konkrétním jménem. Je možno ji dále dohledat, ale pod jinými klíčovými slovy.

To však neznamena, že každá žádost o výmaz bude akceptovaná. Google totiž musí každou žádost posoudit individuálně, proto pro tyto účely byla ve společnosti zřízena speciální

¹²⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 5. 2014, *Google Spain Sl, Google Inc. proti Agencia Española de Protección de Datos, Mariovi Costejovi Gonzálezovi*, C-131/12, dostupný online na <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d5c6ba6a8aeb6c4fc9a21e8641769ae299.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4OaNmNe0?text=&docid=152065&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=266309>>.

¹²⁷ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 5. 2014, *Google Spain Sl, Google Inc. proti Agencia Española de Protección de Datos, Mariovi Costejovi Gonzálezovi*, C-131/12, dostupný online na <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d5c6ba6a8aeb6c4fc9a21e8641769ae299.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4OaNmNe0?text=&docid=152065&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=266309>>.

¹²⁸ Tamtéž, bod 80.

¹²⁹ BARTOŠ, Vojtěch. *Právo být zapomenut? Spíš právo na rozmazané vzpomínky...* [online]. jinepravo.blogspot.cz, 31. 5. 2014 [cit. 10. 3. 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2014/05/vojtech-bartos-pravo-byt-zapomenut-spis.html>>.

komise. Pokud totiž převažuje zájem veřejnosti být o konkrétní skutečnosti informován nad ochranou soukromí „poškozeného“ člověka, nelze takovou informaci ze seznamu vyhledávání odstranit (např. zpráva o podvodném jednání konkrétní osoby varující ostatní).

V souvislosti s tímto rozhodnutím se také provozovatelé internetových vyhledávačů v České republice potýkají se žádostmi o výmaz. České uživatelské prostředí je však specifické v tom, že Google nemá převahu v používaných vyhledávačích, ale suverénně vede vyhledávač Seznam.cz, který tak dostává nejvíce žádostí. Seznam.cz a všechny další vyhledávače, pokud dotčená osoba splňuje podmínky pro výmaz, musí odkaz na takový příspěvek ze seznamu výsledků vyhledávání odstranit. Pokud však provozovatel webového vyhledávače požadavku nevyhoví, má žadatel ještě možnost obrátit se na soud, nebo na Úřad pro ochranu osobních údajů.¹³⁰

Jak demonstruje tato kapitola, uživatelé internetu začali chápat důležitost ochrany osobnostních práv i ve virtuálním světě a vyvíjet nátlak na státní orgány, aby i v tomto speciálním prostředí byla jejich základní práva náležitě chráněna. Lze předpokládat, že se budou dále zvyšovat požadavky společnosti na ochranu osobnostních práv v prostředí internetu, avšak právní úpravy jednotlivých států se budou muset náležitě vypořádat s problematikou rozdílné teritoriality mezi místem registrace webové stránky a správcem, případně tvůrcem jejího obsahu. Již dnes zaznamenáváme případy, kdy český autor zveřejňuje velmi citlivé údaje, nebo informace v rozporu s českým právním řádem na stránce registrované v zahraničí, přičemž následné dopadení a sjednání nápravy je příliš zdlouhavé, anebo kvůli právní úpravě státu registrace internetové stránky zcela nemožné.

¹³⁰ HODER, Lukáš. *První narozeniny „práva být zapomenut“* [online]. jinepravo.blogspot.cz, 25. 5. 2015 [cit. 10. 3. 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2015/05/prvni-narozeniny-prava-byt-zapomenut.html>>.

6 Ochrana osobnosti versus svoboda projevu

6.1 Možnosti omezení svobody projevu

Ochrana osobnosti a svoboda projevu patří mezi základní lidská práva představující důležité hodnoty demokratické společnosti, a jak jsme demonstrovali v předchozích kapitolách, je potřeba je taktéž náležitě chránit. Z povahy i obsahu chráněných zájmů právními normami lze předpokládat, že se tato práva mohou často dostat do vzájemného konfliktu. V takovém případě bude nutno vzájemné zásahy pečlivě vyvažovat, aby nedošlo k narušení rovnováhy ústavně zaručených práv, což bude předmětem této kapitoly.

Text LZPS (čl. 17 odst. 4) i Evropské úmluvy (čl. 10 odst. 2) počítá s možností omezení práva na svobodu projevu kvůli ochraně práv jiných a určuje k tomu všeobecné podmínky.

LZPS stanovuje požadavek zákonnosti zásahu, ochrany vyjmenovaných cílů a nezbytnosti takového zásahu do práva svobody projevu v demokratické společnosti a dále pak stanovuje obecné požadavky limitace obsažené v čl. 4 LZPS. Ústavní soud také judikoval, že právo na svobodu projevu a právo na ochranu osobnosti podle LZPS jsou na stejné úrovni a soudy musí dbát na to, aby bez závažného důvodu nebyla dána přednost jednomu právu před druhým.¹³¹

Evropská úmluva kromě obecných požadavků v čl. 10 odst. 2 obsahuje ještě možnost omezení svobody projevu na základě tzv. zneužívací klauzule¹³² v čl. 17¹³³.

Právní teorie rozlišuje dva typy konfliktů, tzv. pravý konflikt, tedy střet dvou základních práv mezi sebou, anebo tzv. nepravý konflikt, kdy dochází ke střetu základního práva s veřejným zájmem.¹³⁴ V našem případě se tedy bude jednat o konflikt pravý. Tím se situace komplikuje, protože výjimky z těchto práv nelze vykládat restriktivně, neboť nemůžeme určit, které z těchto práv je základ a které je naopak výjimkou.¹³⁵

¹³¹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97.

¹³² KMEC, Jiří a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012, s. 997.

¹³³ Čl. 17 Evropské úmluvy obsahuje zákaz zneužití práv formulovaný jako obecný zákaz výkladu obsahu Evropské úmluvy tak, aby měl stát, skupina nebo jednotlivec jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů zaměřených na zničení kteréhokoli z přiznaných práv a svobod nebo na omezení těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než stanoví právní úprava Evropské úmluvy.

¹³⁴ HERCZEG, Jiří. *Meze svobody projevu*. 1. vyd. Praha: Orac, 2004, s. 46-47.

¹³⁵ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 239.

6.2 Kritéria vzájemného vyvažování ochrany osobnosti a svobody projevu

6.2.1 Objekt difamujícího sdělení

První kritérium, jež musíme vzít v potaz, je status osoby, které mohlo být zasaženo do osobnostních práv. Můžeme rozlišovat osoby soukromé a veřejné a ty pak dále dělit na osoby veřejně činné a osoby veřejně známé.¹³⁶

Za osoby veřejně činné lze považovat osoby participující na činnosti veřejné moci, to jsou především politici, státní úředníci či soudci. Protože tyto osoby zastávají veřejné funkce, může být jejich kritika, satira nebo zveřejnění informace bráno za určitou formu kontroly ze strany veřejnosti v rámci práva na svobodu projevu. Avšak i zde je potřeba tato práva vyvažovat. Intenzita takového projevu nesmí překročit určitou únosnou mez zásahu do osobnostních práv. Důležitou roli v tomto případě bude hrát samotný obsah projevu. Čím více bude spjat s veřejnou činností dané osoby, tím více má veřejnost zájem na tom, aby byla tato informace zveřejněna, a tudíž posílena ochrana svobody projevu.¹³⁷

Obdobně se tato hranice bude měnit v závislosti na postu, který dotčená osoba zastává. Čím výše postavená bude osoba ve veřejné funkci, tím více u ní bude posunuta hranice ochrany osobnosti ve prospěch svobody projevu ve veřejném zájmu, než kdyby se jednalo o osobu soukromou. Pokud nelze újmu napravit jinak, státní moc by měla regulovat diskuzi o veřejných věcech a to jen v nezbytně nutné míře, tedy subsidiárně, aby tím nezasahovala do utváření názorů ve společnosti.¹³⁸

Této oblasti se dotýká řada rozhodnutí ESLP. Přestože zatím nebyl vytvořen seznam osob spadajících do kategorie veřejně činných, lze právě z judikatury vysledovat určitou snahu ESLP sjednotit názor na tuto problematiku.

Ve věci *Lingens proti Rakousku*¹³⁹ se ESLP zabýval právě případem politiků, přičemž konstatoval, že je u těchto osob širší hranice přijatelné kritiky, než u osob soukromých. Politik totiž musí projevovat vyšší míru tolerance, protože se vědomě podrobuje kontrole svých slov a činů veřejností, což je přínosem pro rozvoj diskuze o politických otázkách a svobodného utváření názoru ve společnosti.

¹³⁶BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 244.

¹³⁷Tamtéž, s. 244 – 245.

¹³⁸DIVKO, Elena. Hľadanie hraníc medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti. In HAMULÁK, Ondrej; MADLEŇAKOVÁ, Lucia (eds). *Limity práva: sborník z konferencie Olomoucké debaty mladých právníků 2012*. Praha: Leges, 2012, s. 107.

¹³⁹Rozhodnutí ESLP ve věci *Lingens proti Rakousku* ze dne 8. 6. 1986. Stížnost č. 9815/82, bod 42.

Ještě více je posíleno právo na kritiku veřejnosti v případě vlády. Ve věci Castells proti Španělsku¹⁴⁰ ESLP konstatoval, že „*v demokratické společnosti musí být všechny kroky vlády předmětem přísného dohledu nejen ze strany legislativy a soudní moci, ale i tisku a veřejného mínění.*“¹⁴¹

Obdobně ESLP postupoval i v případech, kdy se jednalo o podobné veřejné funkce, jako je poslanec¹⁴², hejtman¹⁴³ nebo starosta¹⁴⁴, a kde také docházelo k zohlednění statusu dotčené osoby.

Částečně spornou kategorií jsou řadoví státní zaměstnanci, kteří stojí na pomezí. Z povahy výkonu veřejné moci je žádoucí potřeba kontroly ze strany veřejnosti, avšak v částečném rozporu stojí požadavek na zachování vážnosti úřadu. Musíme vzít v potaz také rozdílnou povahu mezi funkcí politika a úředníka. Úředník vykonává státem svěřené povinnosti a nelze předpokládat, že je v zájmu veřejnosti podrobovat tak přísné kontrole každý čin nebo slovo, jako je tomu u politiků. K tomuto názoru se taktéž přiklonil ESLP.¹⁴⁵

Za osoby veřejně známé lze považovat takové osoby, jež vynikají v určitých činnostech, jako umění, sport či jiné specifické profese a u nichž bude ochrana práv silnější, anebo jsou aktivní v záležitostech veřejného zájmu, jako třeba advokáti, novináři či lobbisté, u kterých je naopak možno ochranu jejich práv brát podobně, jako u osob veřejně činných.¹⁴⁶

I osoby veřejně známé vstupují do veřejného prostoru a proto musí snášet vyšší míru kritiky, než běžný občan. Jelikož zde chybí prvek výkonu veřejné moci, jako je tomu u osob veřejně činných, případně u osob zasahujících do veřejného zájmu, nelze po osobách veřejně známých požadovat, aby snášely úplně stejnou míru kritiky a podrobovaly stejné kontrole každé své slovo nebo jednání. Taktéž by u těchto osob měla být větší míra ochrany soukromého života. K tomuto názoru se přiklání i M. Bobek, jenž má za to, že i osoby veřejně činné by měly mít právo na stejnou ochranu práv jako osoba soukromá, v oblastech, které se již netýkají ani nijak nesouvisí s výkonem veřejné funkce. Toto však Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti striktně nerozlišuje.¹⁴⁷

¹⁴⁰ Rozhodnutí ESLP ve věci *Castells proti Španělsku* ze dne 23. 4. 1992. Stížnost č. 11798/85.

¹⁴¹ Tamtéž, bod č. 46.

¹⁴² Rozhodnutí ESLP ve věci *Schwabe proti Rakousku* ze dne 28. 8. 1992. Stížnost č. 13704/88, bod 34.

¹⁴³ Rozhodnutí ESLP ve věci *Oberschlick proti Rakousku (č. 2)* ze dne 1. 7. 1997. Stížnost č. 20834/92, bod 29.

¹⁴⁴ Rozhodnutí ESLP ve věci *Grinberg proti Rusku* ze dne 21. 7. 2005. Stížnost č. 23472/03, bod 31.

¹⁴⁵ Rozhodnutí ESLP ve věci *Janowski proti Polsku* ze dne 21. 1. 1999. Stížnost č. 25716/94, bod č. 33.

¹⁴⁶ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 249-250.

¹⁴⁷ BOBEK, Michal. Helena, kontakt na mafiány a nové obrysy svobody slova v judikatuře Ústavního soudu. *Soudní rozhledy*, 2005, roč. 11, č. 10, s. 362-363.

6.2.2 Obsah a forma projevu

Při vyvažování práva na ochranu osobnosti a svobody projevu je důležitý nejen status dotčené osoby, ale taktéž obsahová stránka a forma projevu. Tyto složky jsou nerozlučně spjaty a vymezení kategorií dotčených osob nám pomůže lépe pochopit tuto problematiku.

Pevně stanovená hranice mezi skutkovým tvrzením a hodnotícím soudem neexistuje a je potřeba při vyvažování práva na svobodu projevu a ochrany osobnosti přihlížet ke konkrétním okolnostem a celkovému kontextu daného případu. Ústavní soud se v jednom svém nálezu¹⁴⁸ pokusil o výčet relevantních faktorů¹⁴⁹, které hrají roli v posuzování, zda došlo k zásahu do osobnostního práva či nikoliv, ale sám přiznává, že se jedná o výčet demonstrativní. Předpokládá tedy, že některé rozmanité okolnosti v jiných případech nebude možné pod žádný bod zařadit, avšak i v takové situaci bude ke zmíněnému nálezu potřeba při rozhodovací činnosti přihlédnout.

Důležitým prvkem je tedy status dotčené osoby a veřejný zájem společnosti podrobovat tyto osoby veřejné kritice. Čím více bude difamující projev spjat s veřejným zájmem, tím více bude chráněna svoboda projevu ostatních osob se k tomuto tématu vyjádřit. Nejsilnější míra ochrany bude u politických projevů a věcí spjatých s řízením státu.¹⁵⁰ Zde však nerozhoduje status osoby, ale obsah a forma projevu, což znamená, že i kritika určitých politických kroků třetí stranou může být brána jako zásah do ochrany osobnosti, pokud tak bude učiněno za použití vulgarit a urážek.¹⁵¹

Z hlediska obsahu a formy projevu můžeme rozlišovat skutková tvrzení, u nichž lze zkoumat pravdivost či nepravdivost, a hodnotící soudy, kde posouzení není možné. Tuto otázku přehledně shrnul v jednom ze svých rozhodnutí Nejvyšší soud, který zhodnotil, že *“... pravdivá informace nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokud tento údaj není podán způsobem, že zkrasluje skutečnost, či není natolik intimní, že by odporoval právu na ochranu soukromí a lidské důstojnosti. Hodnotící soud naopak vyjadřuje subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho*

¹⁴⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2051/14-1.

¹⁴⁹ Tamtéž, bod 31. Při rozhodování má být brána v potaz: „1) povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení či hodnotový soud), 2) obsah výroku (např. zda jde o projev "politický" či "komerční"), 3) forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní či dokonce vulgární), 4) postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou - typicky "hvězdy showbyznisu"), 5) zda se výrok (kritika) týká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby, 6) chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama "vyprovokovala" či jak se posléze ke kritice postavila), 7) kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně, 8) kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či měl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil).“

¹⁵⁰ Viz. podkapitola 6.2.1.

¹⁵¹ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 256.

*prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn., zda primárním cílem není hanobení a zneuctění dané osoby.*¹⁵²

Takové rozdělení se však nevztahuje pouze na psané či mluvené slovo. Obdobným způsobem můžeme toto rozdělení aplikovat i na fotografie, videozáznamy, karikatury či komiksy. Fotografie, jež zachycuje reálnou skutečnost, bude tedy posouzena jako skutkové tvrzení. Pokud ale bude s obsahem fotografie manipulováno například formou fotomontáže, lze ji považovat za nepravdivé tvrzení skutečnosti, ledaže je tato manipulace příznána a nedojde ke zkreslení reality. Karikaturu či vtip posoudíme jako druh hodnotového soudu. V těchto případech by ochrana svobody projevu měla být značně zesílena, i když je reálný obsah sdělované skutečnosti hnán do extrémů. Soudy karikatury či vtipy z povahy věci v zásadě nepřezkoumávají (za výjimku lze považovat rasistické výpady nebo hanobení či podněcování k nenávisti). Taková rozhodnutí by navíc měla negativní vliv na veřejnou diskuzi, což je v demokratické společnosti nežádoucí.¹⁵³ A tak zásah ze strany státu by měl být až poslední možností. Dle A. Blise je účinnější hranice nastavená podle pravidel morálky než striktně zákonem, a to i v situaci, kdy je projev za její hranicí. V tomto případě považuje za účinnější společenské odsouzení takového projevu (i použití satirických protiakcí či výsměchu může být bráno jako odpověď veřejnosti na tento čin) a teprve potom případný trestní postih, pokud by zásah dosahoval takové intenzity a trest byl by nevyhnutelný.¹⁵⁴

Reakce společnosti na určitý provokativní příspěvek je typická i pro internet. Velmi často je kontroverzní grafický příspěvek parodován vytvořením obdobné fotomontáže, avšak s úplně jiným poselstvím, který původní záměr autora zesměšňuje a ubírá mu tak na vážnosti.

Můžeme říci, že toto vymezení kritérií pro vyvažování práva na ochranu osobnosti a práva na svobodu projevu lze aplikovat taktéž na prostředí internetu. Protože k věcem veřejného zájmu nebo k mediálně známým osobnostem se nevyjadřují pouze redaktoři zpravodajských serverů, ale tuto možnost má jakýkoliv uživatel, který může svůj názor veřejně sdílet dál, je posílen zájem společnosti na pečlivém posuzování záměru autora a okolností jednotlivých případů. Hranice toho, kdy je ještě ve veřejném zájmu tolerovat určitý zásah do práva na ochranu osobnosti v zájmu rozvíření i kontroverzní společenské diskuze a toho, kdy se naopak jedná o zásah nelegitimní a je potřeba sjednat nápravu, může být velmi tenká.

¹⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007.

¹⁵³ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 262-263.

¹⁵⁴ BLISA, Adam. *Jsmo všichni Charlie? Zamýšlení nad hranicemi svobody projevu v České republice*. [online], 1. 3. 2015 [cit. 2. 3. 2016]. Dostupné na <<http://www.centrumlidskaprava.cz/jsme-vsichni-charlie-zamysleni-nad-hranicemi-svobody-projevu-v-ceske-republice>>.

6.3 Specifika poměrování ochrany osobnosti a svobody projevu v prostředí internetu

V této práci jsme se již zabývali prostředím internetu jako takovým, vymezili jsme ochranu osobnosti a právo na svobodu projevu. Taktéž jsme naznačili, s jakými problémy se soudy potýkají a jak k nim přistupují. V následující podkapitole upozorníme na specifika, která internet v této souvislosti přináší.

6.3.1 Problematika on-line magazínů a tiskový zákon

V kapitole 3.1, věnované periodickému tisku v klasické tištěné podobě i online verzi, jsme vymezili základní rozdíly mezi oběma formami. Nyní se na tuto problematiku podíváme optikou snahy o vyvažování ochrany osobnosti a svobody projevu.

Tištěná zpravodajská periodika bezesporu spadají pod právní úpravu tiskového zákona. U online magazínů situace tak jednoznačná není, i když se většina odborníků přiklání k názoru, že tyto magazíny pod působnost tiskového zákona nespádají.

Nabízí se tedy otázka, proč by se na stejná média, se stejným účelem informování veřejnosti o aktuálním dění, neměla vztahovat tatáž právní úprava. Uvedme modelový příklad. Deník MF Dnes otiskne zprávu věnující se právě probíhajícímu trestnímu řízení, podrobně rozebere skutkový stav, osobu obviněného a další okolnosti. Obviněná osoba však bude nakonec uznána nevinou. Ta se v takovém případě dle ustanovení § 11 tiskového zákona může domáhat uveřejnění tzv. dodatečného sdělení, tedy informování veřejnosti o výsledku soudního řízení. Na druhé straně, naprosto stejná zpráva bude zveřejněna na elektronickém portálu iDNES.cz, který nesplňuje požadavky tiskového zákona, a tudíž zde neexistuje povinnost zveřejnit dodatečné sdělení, které by očistilo jméno poškozeného. Stejný problém se nabízí u institutu práva na odpověď, zakotveném v ustanovení § 10 tiskového zákona. Obě možnosti obrany mají za úkol chránit osoby před zásahem do soukromí, cti nebo poškození dobrého jména, přičemž v prostředí internetu, na rozdíl od tištěných periodik, nejsou vymahatelné.

Další důležitou roli v takovém případě hrají i již několikrát zmiňovaná specifika internetu. Zprávu uveřejněnou v tiskové verzi zpravodajského deníku si přečte určitý počet čtenářů, který je dán velikostí nákladu, ve kterém deník vychází. Online verze je však dostupná všem uživatelům internetu a okruh čtenářů může být neomezený, tedy i důsledky zásahu do osobnostního práva mohou být výraznější. Faktorem, který naopak mluví v neprospěch aplikace tiskového zákona na online magazíny, je možnost změny obsahu příspěvku. V případě, že by bylo online magazínu

nařízeno například uveřejnit omluvu, těžko by se určovalo, ke kterému okamžiku a obsahu má být zveřejněna.¹⁵⁵

O. Pouperová je dokonce nakloněna myšlence, aby pod právní úpravu tiskového zákona spadaly i blogy s tím, že je potřeba chápat server, kde jsou dané informace uloženy, jako tiskovinu.¹⁵⁶ To by ale přineslo další řadu otázek. Byly by pod takovou právní úpravu zahrnuty i blogy, jejichž autor se nezabývá komentováním událostí ve světě, ale například píše své postřehy z cestování? Byla by zavedena oznamovací povinnost pro účely evidence publikujících osob u Ministerstva kultury i pro blogery? Sama Pouperová uznává, že bezvýhradná aplikace tiskového zákona na online média v této podobě není možná.¹⁵⁷

Lze předpokládat, že s rozrůstající základnou autorů i čtenářů online magazínů bude sílit potřeba jasně vymezit pravidla, která budou pro tato média platit a která by neměla být příliš odlišná od právní úpravy vztahující se na tištěné deníky. Právo na svobodu projevu, ve smyslu obsahu článků, nikoli požadavků na vydávání, je totiž v obou případech chráněno stejně. Avšak z pozice osoby poškozené zásahem do osobnostního práva na internetu je její ochrana oslabena, protože nemá k dispozici stejné možnosti obrany jako v případě tištěného periodika. A naopak, tištěné deníky na rozdíl od online magazínů musí splnit určité podmínky, aby mohly být vůbec vydávány.

6.3.2 Problematika volně šířených informací na sociálních sítích

Sociální síť lze považovat za jedno z nejefektivnějších prostředí na sdílení informací, a to především díky široké celosvětové uživatelské základně a neomezenému prostoru k šíření. Uživatelé tak nejsou svazováni požadavkem vyvažování svých soukromých zájmů s požadavkem práva na informace jako tradiční média. Záleží tedy na vůli autora příspěvku, co zveřejní.¹⁵⁸ Často však není schopen dopředu posoudit následky svého jednání, protože prostředí sociální sítě mu dává obrovskou moc zasáhnout do veřejného dění.

V USA se stal případ, kdy si matka dcery, se kterou se pohádala její kamarádka Megan, vytvořila falešný profil chlapce, na němž předstírala, že se do Megan zamiloval. Na základě jedné odeslané zprávy z tohoto profilu pak Megan spáchala sebevraždu. Případ se po delší době objevil v médiích, avšak s ohledem na ochranu soukromí dcery nebyla zveřejněna totožnost obviněné matky. Okamžitě se však na sociálních sítích od běžných uživatelů objevily adresy, fotografie a další údaje o rodině obviněné.¹⁵⁹

¹⁵⁵ POUPEROVÁ, Olga. WWW stránky jako periodický tisk. *Správní právo*, 2006, roč. 39, č. 5, s. 310-311.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 311-312.

¹⁵⁷ POUPEROVÁ, Olga. WWW stránky jako periodický tisk. *Správní právo*, 2006, roč. 39, č. 5, s. 315.

¹⁵⁸ MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva:hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2013, s. 115.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 115-116.

V tomto případě sociální sítě suplovaly roli sdělovacího prostředku a významně zasáhly do soukromí zmiňované rodiny. Lze namítat, že se rodina následně může bránit proti zásahu do osobnostních práv soudní cestou, avšak to, že byla odhalena identita již nelze vzít zpět. Další nevýhodou příspěvků zveřejněných pomocí internetu je nepředvídatelnost dalšího vývoje takto šířené informace. Je pravděpodobné, že přesto, že by rodina dosáhla smazání původního zdroje informace, za dobu než se tak stalo, mohl být příspěvek sdílen na stovkách dalších míst a nelze vyloučit, že se i po letech znovu objeví a rodina bude čelit dalšímu veřejnému zostuzení.

Dle názoru J. Matejky tradiční vydavatelé novin tím, že na základě svých předchozích zkušeností rozhodnou, zda určitou informaci zveřejní či nikoliv, se tento údaj zveřejněním stává předmětem veřejného zájmu a požívá určitou ochranu. V některých případech však mohou dojít k závěru informaci nezveřejnit, což nemusí být nutně porušením práva na informace a svobodu slova, ale dávají tím přednost jiným hodnotám (např. ochraně soukromí), které chrání. To, že zprávu nakonec vynese ven jakákoliv osoba s přístupem k internetu po svém vnitřním uvážení, může mít za následek, že se informace taktéž stane předmětem veřejného zájmu a ochrana soukromí v takovém případě bude značně ztížena.¹⁶⁰

Nabízí se otázka, zda snaha soudů pečlivě zkoumat veškeré okolnosti a vyvažovat jednotlivá základní práva podle mnohých kritérií (viz. 6.2), která za dobu své rozhodovací praxe stanovily, není silně narušena faktorem, že díky internetu a sociálním sítím se „redaktorem“ může stát každý, a tudíž ne každým je dodržována určitá profesní novinářská etika, na kterou je společnost zvyklá. Soudy se s tímto novým fenoménem budou muset vypořádat a ve své rozhodovací praxi uplatnit nová kritéria, která by zohlednila, že na jedné procesní straně nefiguruje tradiční sdělovací prostředek, ale jedinec.

Na závěr lze říci, že internet přináší spoustu nových pozitivních možností pro celou společnost, avšak každý uživatel by měl mít určitou míru sebereflexe a náležitě chránit soukromí své a v mnoha případech i více ctít soukromí druhého.

¹⁶⁰ MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2013, s. 116.

Závěr

Svoboda projevu hraje ve společnosti důležitou roli. Umožňuje utvářet názory na dění ve společnosti a víří diskuzi i u kontroverzních témat. Končí však tam, kde zasahuje do osobnostních práv, aniž by k tomu měla legitimní důvod, a byla pro veřejnost přínosem. Média jsou v této oblasti důležitým činitelem, neboť právě ony mají největší zásluhu na informování veřejnosti a v demokratické společnosti upozorňují na důležité problémy a boří tabu citlivých témat. I když je ve veřejném zájmu, aby bylo v médiích probíráno co nejvíce oblastí společenského života, může dojít ke střetu s ochranou osobnosti. V takovém případě musí svoboda projevu ustoupit.

Média v tradičním smyslu vycházejí ze svých předchozích zkušeností a mají snahu mezi těmito právy balancovat. V běžném životě jedinec většinou nedosáhne takové pozornosti, aby mohl sám oslovit masu lidí. S fenoménem rozšíření internetu ve společnosti se však v mediální oblasti objevují noví hráči, a to uživatelé internetu, kteří mají neomezený prostor pro vyjádření svých myšlenek a oslovení dalších uživatelů napříč celým světem. Svoboda projevu začala být v populaci více využívána a tím stoupla potřeba některá další osobnostní práva náležitě chránit.

S rostoucí popularitou sociálních sítí se internet ještě více propojil s každodenním životem a začalo být více probíráno dění kolem. Každý má dnes možnost vyjádřit se v zásadě ke všemu, pokud tím nezasahuje do práva jiného. Ovšem od dob minulých se změnila samotná podstata takového vyjádření. Sdělení, které je jednou zveřejněno na internetu a sdíleno dál, se jen těžko bere zpět. Pokud obsahuje škodlivou informaci, která se dotýká osobnostních práv jiného jedince, je schopna napáchat obrovské škody a dotýčnou osobu úplně společensky zdiskreditovat. Důležitým faktorem je také čas. Nejenže díky velké uživatelské základně se informace šíří velmi rychle, a proto je včasná reakce nezbytná, ale díky povaze internetu a službě internetových vyhledávačů je vše i s odstupem času lehce dohledatelné.

Cílem práce bylo zjistit, jak se kolize mezi právem na svobodu projevu a právem na ochranu osobnosti v České republice chová v prostředí internetu a v čem jsou určitá specifika, která se v reálném světě neprojevují.

Odpověď na otázku, zda je možné použít běžné právní normy v prostředí internetu, není jednoznačná. Na většinu oblastí internetu lze aplikovat běžnou právní úpravu s určitými odchylkami (např. televizní online vysílání, pokud splňuje další požadavky zákona), naopak některé jsou z působnosti zákona zcela vyloučeny (např. rozhlasové vysílání prostřednictvím internetu ze ZRTV), anebo mají některé služby úpravu vlastní (např. AVMS).

Největším problémem je rozdílná právní úprava tištěných sdělovacích prostředků a online magazínů. Přestože se jedná o tutéž službu společnosti, právní úprava tištěných médií je přísnější

a obsahuje instituty (právo na odpověď a dodatečné sdělení), které chrání jedince před zásahem do osobnostních práv ze strany sdělovacích prostředků. Na online deníky, které mají potenciál oslovit více čtenářů než ty tištěné, se však tato povinnost nevztahuje. I proto roste potřeba právní úpravy, jež by zohledňovala specifické jevy, které se na internetu objevují.

Stále však v prostředí internetu zůstávají určité typy webových stránek, které nespádají obsahem ani do jedné kategorie tradičních médií, přesto díky nim lze vyjadřovat své názory a postoje, a mají potenciál způsobit zásah do práv jednotlivce. I zde lze uplatnit obecné požadavky na ochranu a vzájemné vyvažování těchto práv, které známe z běžného života. Nevýhodu, kterou může poškozený při obraně svých práv v prostředí internetu na rozdíl od reálného světa pocítovat, je anonymita. Díky tomu často nebude schopen sám dohledat identitu autora škodlivého příspěvku, ale bude potřeba součinnosti další osoby, nejčastěji správce webové stránky. Ten má k dispozici nástroje, jak ve velmi krátkém časovém intervalu v případě potřeby zareagovat a tedy minimalizovat škodlivý dopad moderováním příspěvku. Dále může v případném soudním sporu přispět k odhalení totožnosti osoby, která škodlivý text napsala.

Na některé další specifické otázky (např. právo být zapomenut), jež se v prostředí internetu objevují a na něž obecná právní úprava nepamatuje, se nám snaží dávat odpovědi soudy. I když je rozsudek závazný pouze inter partes, obvykle z něj vychází principy, které lze aplikovat i na další případy a tak je nepřímým působením rozhodnutí regulována i tato oblast. Lze předpokládat, že v budoucnu budou taková rozhodnutí přibývat, a tak snaha o vyvažování ochrany osobnosti a svobody projevu na internetu dostane další kritéria, která zohlední specifika tohoto prostředí.

Je důležité mít stále na paměti, že jakákoliv informace zveřejněná na internetu se může šířit dál i bez našeho vědomí a pokud bude toto jednání v mezích práva, neexistuje obrana. Proto bychom měli pečlivě zvažovat, co o své osobě vůbec zveřejníme. Je potřeba vést stejnou úvahu i v souvislosti se zveřejněním příspěvku týkající se jiné osoby. Škodlivá informace sdílená s úmyslem poškodit jiného může být sice z internetu odstraněna, následky však nikoliv.

Seznam použité literatury

Odborné publikace

BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, 384 s.

BYRON, DL; BROBACK, Steve. *Blogy: publikuj a prosperuj: blogování pro váš business*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 200 s.

DIBLÍK, Jan; VIET, François. *Mediální právo a práva k nehmotným statkům v České republice*. 1. vyd. Praha: Linde, 2012, 264 s.

HERCZEG, Jiří. *Meze svobody projevu*. 1. vyd. Praha: Orac, 2004, 143 s.

HVÍŽĎALA, Karel. *Jak myslet média: eseje, přednášky, články a rozhovory 2004-2005*. 1. vyd. Praha: Máj, 2005, 296 s.

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) a předpisy související: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, 229 s.

CHARTFIELD, Tom. *Digitální svět. 50 myšlenek, které musíte znát*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2013, 208 s.

JÄGER, Petr; MOLEK, Pavel. *Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2007, 196 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014, 976 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011, 1280 s.

JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 640 s.

KMEC, Jiří a kol. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012, 1696 s.

KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 248 s.

KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *K pojetí člověka a věci v novém soukromém právu*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2015, 272 s.

MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vyd. Praha: CZ. NIC, 2013, 256 s.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999, 447 s.

MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, 287 s.

PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky*. 2 díl: Práva a svobody, 2. vyd. Praha: Linde, 1999, 1152 s.

POUPEROVÁ, Olga. *Regulace médií*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, 272 s.

SMEJKAL, Vladimír. *Internet a šfff*. 2. vyd. Praha: Grada, 2001, 284 s.

SMEJKAL, Vladimír. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004, 770 s.

SVOBODA, Pavel. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, 462 s.

Příspěvky ve sbornících

BOBEK, Michal. Jiný rok práva:kronika a několik nesourodých úvah. In BOBEK, Michal (ed.) a KOMÁREK, Jan (ed.). *Jiné právo offline: co v učebnicích práva nenajdete*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2008, 296 s.

DIVKO, Elena. Hľadanie hraníc medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti. In HAMUŽAK, Ondrej; MADLEŇAKOVÁ, Lucia (eds). *Limity práva:sborník z konferencie Olomoucké debaty mladých právníků 2012*. Praha: Leges, 2012, 522 s.

KOSAŘ, David. Co všechno bloggerům hrozí a jak z toho ven?. In BOBEK, Michal (ed.) a KOMÁREK, Jan (ed.). *Jiné právo offline: co v učebnicích práva nenajdete*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2008, 296 s.

Soudní judikatura

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. III ÚS 3844/13.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2051/14-1.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Barthold proti Německu* ze dne 25. 3. 1985. Stížnost č. 8734/79.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Castells proti Španělsku* ze dne 23. 4. 1992. Stížnost č. 11798/85.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Delfi proti Estonsku* ze dne 14. 6. 2015. Stížnost č. 64569/09.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Grinberg proti Rusku* ze dne 21. 7. 2005. Stížnost č. 23472/03.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Janowski proti Polsku* ze dne 21. 1. 1999. Stížnost č. 25716/94.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Lingens proti Rakousku* ze dne 8. 6. 1986. Stížnost č. 9815/82.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. 12. 1992. Stížnost č. 13710/88.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Oberschlick proti Rakousku* (č. 2) ze dne 1. 7. 1997. Stížnost č. 20834/92.

Rozhodnutí ESLP ve věci *Schwabe proti Rakousku* ze dne 28. 8. 1992. Stížnost č. 13704/88.

Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 15. 12. 1983 sp. zn. BVerfGE 65, citováno Ústavním soudem v nálezu Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 5. 2014, *Google Spain Sl, Google Inc. proti Agencia Española de Protección de Datos, Mariovi Costejovi Gonzálezovi*, C-131/12, dostupný online na <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d5c6ba6a8aeb6c4fc9a21e8641769ae299.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4OaNmNe0?text=&docid=152065&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=266309>>.

Rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu 6 As 26/2010 ze dne 3. 4. 2012.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 23. 1. 2013, sp. zn. 6 As 57/2012 - 33.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007.

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích 52 Ca 53/2008 ze dne 20. 1. 2009.

Usnesení Nejvyššího soudu 7 Tdo 254/2003 ze dne 2. 4. 2003.

Právní předpisy

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

Usnesení předsednictva ČNR č.2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

Rozhodnutí Rady 2012/C326/02 ze dne 26. 10. 2012, kterým se přijímá Listina základních práv Evropské unie, Úř. věšt. C 326, 26. 10. 2012, s. 391 - 407.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ze dne 24. 10. 1995.

Zákon č. 46/2000Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Odborné články

BOBEK, Michal. Helena, kontakt na mafiány a nové obrysy svobody slova v judikatuře Ústavního soudu. *Soudní rozhledy*, 2005, roč. 11, č. 10, s. 362 - 363.

MAREK, Tomáš. Autonomie vůle na Facebooku. *Právní rádce*, 2015, roč. 22, č. 6, s. 199.

PECHÁČEK, Miroslav. Temná strana e-mailu. *Ad Notam*. 2014, roč. 20, č. 4, s. 18 - 21.

POUPEROVÁ, Olga. WWW stránky jako periodický tisk. *Správní právo*, 2006, roč. 39, č. 5, s. 310 - 311.

SUCHÁNEK, Petr. Odpovědnost zpravodajských serverů za komentáře uživatelů. *Bulletin Centra pro lidská práva a demokracii*. 2015, roč. 7, č. 9, s. 3 - 5.

ŠTUDENTOVÁ, Milada. Trestněprávní aspekty související se zasíláním e-mailů a zveřejňováním materiálů na webových stránkách. *Trestní právo*, 2007, roč. 10, č. 7 - 8, s. 28.

Internetové zdroje

BARTOŠ, Vojtěch. *Právo být zapomenut? Spíš právo na rozmazané vzpomínky...* [online]. jinepravo.blogspot.cz, 31. 5. 2014 [cit. 10. 3. 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2014/05/vojtech-bartos-pravo-byt-zapomenut-spis.html>>.

BLISA, Adam. *Jsme všichni Charlie? Zamyšlení nad hranicemi svobody projevu v České republice*. [online]., 1. 3. 2015 [cit. 2. 3. 2016]. Dostupné na <<http://www.centrumlidskaprava.cz/jsme-vsichni-charlie-zamysleni-nad-hranicemi-svobody-projevu-v-ceske-republice>>.

ČERNÁ, Michaela. *Symbolem smutku za Paříž se stala kresba mladého Francouze* [online]. idnes.cz, 14. 11. 2015 [cit. 20. 2. 2016]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/symbolem-smutku-za-pariz-se-stala-kresba-mladeho-francouze-pon-zahranicni.aspx?c=A151114_193834_zahranicni_mcn>.

ČERNÁ, Monika; ČERNÝ, Michal. *Úvod do problematiky sociálních sítí* [online]. 29. 2. 2012, [cit. 9. 3. 2016]. Dostupné na <<http://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/15075/UVOD-DO-PROBLEMATIKY-SOCIALNICH-SITI.html/>>.

ČERNÝ, Michal. *Otázky internetové etiky I: pravdivost a důvěryhodnost* [online]. Dsl.cz, 3. 3. 2009 [cit. 16. 2. 2016]. Dostupné na <<http://www.dsl.cz/clanky/1321-otazky-internetove-etiky-pravdivost-a-duveryhodnost>>.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník* [online]. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009 [cit. 14. 2. 2016]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhf64zrguxggzlopj2xeyi&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

HODER, Lukáš. *První narozeniny „práva být zapomenut“* [online]. jinepravo.blogspot.cz, 25. 5. 2015 [cit. 10. 3. 2016]. Dostupné na <<http://jinepravo.blogspot.cz/2015/05/prvni-narozeniny-prava-byt-zapomenut.html>>.

HVÍŽĎALA, Karel. *Nezodpovědnost médií v čase mediokracie* [online]. nazory.aktualne.cz, 11. 9. 2006 [cit. 25. 10. 2015]. Dostupné na <<http://nazory.aktualne.cz/komentare/nezodpovednost-medii-v-case-mediokracie/r~i:article:234471/>>.

POTMĚŠIL, Jan. *Sporné přestupkové judikáty NSS VII.* [online]. jinepravo.cz, 25. 9. 2013, [cit. 9. 3. 2016]. Dostupné na <http://jinepravo.blogspot.cz/2013/09/jan-potmesil-sporne-prestupkove_25.html>.

Abstrakt

Tato práce se zabývá problematikou ochrany osobnosti versus svobody projevu na internetu. Cílem práce je zjistit, jak se právní úprava kolize těchto dvou práv chová v prostředí internetu.

První část práce se zabývá vymezením pojmu internet a právní úpravou tradičních médií v běžném životě i na internetu. Druhá část práce se věnuje základním právům ochrany osobnosti a svobody projevu v obecné rovině i na internetu, kde jsou pak dále rozvedena specifika týkající se této oblasti.

Klíčová slova

Ochrana osobnosti, osobnostní práva, internet, informační společnost, svoboda projevu, média

Abstract

This master thesis deals with protection of personality versus freedom of speech on the internet. The main aim of this work is find out how the legal regulation acts at conflicts of these fundamental rights on the internet.

The first part defines the internet concept and legal regulations of the traditional media in real life and on the internet. The second part is dedicated to fundamental rights - protection of personality and freedom of speech in the general regulations and on the internet. Hereafter there are specifics regarding this domain.

Key words

Protection of personality, personal rights, Internet, information society, freedom of speech, media